

Брюксел, 21 март 2022 г.
(OR. en)

7371/22

COPS 130	PROCIV 36
POLMIL 72	ESPACE 27
EUMC 95	POLMAR 26
CSDP/PSDC 155	MARE 24
CFSP/PESC 394	COMAR 23
CIVCOM 50	COMPET 165
RELEX 373	IND 77
JAI 371	RECH 144
HYBRID 27	COTER 79
DISINFO 24	POLGEN 41
CYBER 87	CSC 111

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

Относно: Стратегически компас за сигурността и отбраната — За Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси и допринася за международния мир и сигурност

Приложено се изпраща на делегациите Стратегическият компас за сигурността и отбраната — За Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси и допринася за международния мир и сигурност, одобрен от Съвета на заседанието му от 21 март 2022 г.

Стратегически компас за сигурността и отбраната

За Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси и допринася за международния мир и сигурност

ОБЩ ПРЕГЛЕД

Завръщането на войната в Европа чрез неоправданата и непровокирана агресия на Русия срещу Украйна, както и големите геополитически промени представляват предизвикателство за способността ни да утвърждаваме визията си и да защитаваме интересите си. Живеем в епоха на стратегическа конкуренция и комплексни заплахи за сигурността. Свидетели сме на все повече конфликти, струпване на военни сили и прояви на агресия, както и източници на нестабилност в съседни на ЕС държави и не само, което води до тежки страдания за хората и тяхното разселване. Хибридните заплахи нарастват както по честота, така и по обхват на въздействието. Взаимозависимостта поражда все повече конфликти, а „меката“ сила се превръща в оръжие: ваксините, данните и технологичните стандарти стават инструменти на политическата надпревара. Достъпът до открито море, космическото пространство и цифровата сфера става все по-оспорван. Свидетели сме на все повече опити за икономическа и енергийна принуда. Освен това конфликтите и нестабилността често се утежняват от умножаващия заплахите ефект на изменението на климата.

Европейският съюз е по-единен от всякога. Ние сме решени да защитаваме европейската система за сигурност. Суверенитетът, териториалната цялост и независимостта в рамките на международно признатите граници следва да бъдат зачитани безусловно. Като подкрепяме Украйна в борбата ѝ срещу руската военна агресия, ние показваме **безпрецедентна решителност да възстановим мира в Европа съвместно с нашите партньори.** Един по-силен и по-способен ЕС в областта на сигурността и отбраната ще допринася положително за световната и трансатлантическата сигурност и ще допълва НАТО – организацията, която за държавите, членуващи в нея, продължава да бъде основата на колективната им отбрана. Трансатлантическите отношения и сътрудничеството между ЕС и НАТО, при пълно зачитане на принципите, заложен в Договорите и договорени от Европейския съвет, включително принципите на приобщаване, реципрочност и автономност при вземането на решения на ЕС, са от основно значение за общата ни сигурност. ЕС потвърждава намерението си да засили своята подкрепа за основан на правила световен ред, в сърцевината на който стои ООН. Той също така ще засили стратегическото си партньорство с НАТО и ще активизира сътрудничеството си с регионалните партньори, включително ОССЕ, АС и АСЕАН.

Характеризиращата се с по-голяма враждебност обстановка в областта на сигурността изисква от нас да направим качествен скок и да увеличим способността и готовността си да действаме, да укрепим своята устойчивост и да гарантираме солидарност и взаимопомощ. Солидарността между държавите членки е отразена в член 42, параграф 7 от ДЕС. ЕС трябва да увеличи присъствието, ефективността и видимостта си в съседните държави и на световната сцена чрез съвместни усилия и инвестиции. Заедно можем да спомогнем за оформянето на глобалното бъдеще, като следваме стратегически курс на действие. Трябва да действаме като силен и последователен политически участник, за да отстояваме ценностите и принципите, залегнали в основата на нашите демокрации, да поемаме по-голяма отговорност за сигурността на Европа и нейните граждани и да подкрепяме международния мир и сигурност, както и човешката сигурност заедно с партньорите, като същевременно отчитаме специфичния характер на политиката в областта на сигурността и отбраната на някои държави членки.

Стратегическият компас бележи високо равнище на амбиция по отношение на нашата програма за сигурност и отбрана чрез:

1. предоставяне на **съвместна оценка на нашата стратегическа среда**, заплахите и предизвикателствата, пред които сме изправени, и последиците от тях за ЕС;
2. постигане на **по-голяма съгласуваност и съзнание за обща цел** по отношение на действията в областта на сигурността и отбраната, които вече са в ход;
3. определяне на **нови начини и средства** за подобряване на колективната ни способност да защитаваме сигурността на нашите граждани и на нашия Съюз;
4. определяне на **ясни цели и етапи** за измерване на напредъка.

За тази цел се ангажираме със следните конкретни приоритетни действия в четири работни направления:

ДА ДЕЙСТВАМЕ

При всяко възникване на криза трябва да сме в състояние да **действаме бързо и решително** – съвместно с партньори, ако е възможно, и самостоятелно, когато е необходимо. За тази цел ние:

1. **ще укрепим своите граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО** чрез осигуряване на по-ясни и гъвкави мандати, насърчаване на **бърз и по-гъвкав процес на вземане на решения** и гарантиране на по-голяма **финансова солидарност**, като същевременно поощряваме тясното сътрудничество с ръководени от Европа ad hoc мисии и операции. **Ще укрепим гражданското измерение на нашата ОПСО** чрез нов пакт, който ще даде възможност за по-бързо развързване, включително в сложна среда;
2. **ще разработим капацитет на ЕС за бързо развързване**, който ще ни позволи бързо да разположим войски в състав до 5000 души в неблагоприятна среда за различни видове кризи;
3. **ще укрепим структурите си за командване и контрол**, по-специално Способностите за планиране и провеждане на военни операции, и ще подобрим своята готовност и сътрудничество чрез повишаване на **мобилността на военните сили и редовни учения с реални действия**, по-специално по отношение на капацитета за бързо развързване.

ДА ЗАЩИТАВАМЕ

Трябва да **подобрим способността си да предвиждаме заплахите**, да гарантираме **сигурен достъп** до стратегически области и да **защитаваме своите граждани**. За тази цел ние:

4. **ще увеличим разузнавателния си капацитет**, например рамката на единното звено на ЕС за анализ на разузнавателна информация (SIAC), за да подобрим ситуационната си осведоменост и стратегическото прогнозиране;
5. **ще създадем инструментариум на ЕС срещу хибридни заплахи**, който да обединява различни инструменти за откриване и реагиране на широк кръг хибридни заплахи. В този контекст ще разработим специален **инструментарий срещу чуждестранното манипулиране на информация и намеса**;
6. **ще продължим да развиваме политиката на ЕС за киберотбрана** с цел по-добра подготвеност и реагиране при кибератаки; ще засилим действията си в морската, въздушната и космическата област, по-специално чрез **разширяване на координираното морско присъствие** в други области, като се започне с Индийско-Тихоокеанския регион, и чрез разработване на **космическа стратегия на ЕС за сигурност и отбрана**.

ДА ИНВЕСТИРАМЕ

Трябва да инвестираме в по-голяма степен и по-ефективно в **способности и иновативни технологии**, да преодолеем стратегически пропуски и да **намалим технологичните и промишлените зависимости**. За тази цел ние:

7. **ще инвестираме повече и по-добре в отбраната и ще подобрим планирането и развитието на нашите способности**, за да отговорим по-успешно на оперативните реалности и новите заплахи и предизвикателства;
8. **ще търсим общи решения за разработване на необходимите стратегически спомагателни способности** за нашите мисии и операции, както и **способности от следващо поколение във всички оперативни области**, например военноморски платформи от висок клас, бъдещи въздушни бойни системи, базирани в космоса способности и основни бойни танкове;
9. **ще използваме пълноценно постоянното структурирано сътрудничество и Европейския фонд за отбрана за съвместно разработване на авангардни военни способности**, ще инвестираме в **технологични иновации в областта на отбраната** и ще създадем нов **център за иновации в областта на отбраната** в рамките на Европейската агенция по отбрана.

ДА СИ ПАРТНИРАМЕ

Трябва да засилим **нашето сътрудничество с партньори**, за да се справим с общите заплахи и предизвикателства. За тази цел ние:

10. **ще укрепим стратегическите партньорства с НАТО и ООН** чрез по-структуриран политически диалог, както и оперативно и тематично сътрудничество. Освен това ще засилим сътрудничеството си с **регионални партньори**, включително ОССЕ, АС и АСЕАН;
11. **ще засилим сътрудничеството с двустранни партньори**, които споделят същите ценности и интереси, например САЩ, Норвегия, Канада, Обединеното кралство и Япония. Ще развием **съобразени с индивидуалните обстоятелства** партньорства в Западните Балкани, с източните и южните ни съседи, Африка, Азия и Латинска Америка;
12. **ще изградим форум на ЕС за партньорство в областта на сигурността и отбраната** с цел по-тясно и ефективно сътрудничество с партньори за справяне с общите предизвикателства.

Ето защо в настоящия стратегически компас е представен амбициозен, но постижим план за **укрепване на нашата политика за сигурност и отбрана до 2030 г.** Аргументите за придаване на нов тласък в областта на сигурността и отбраната на ЕС са убедителни: по-враждебната среда и по-широките геополитически тенденции изискват ЕС да поеме по-голям дял от отговорността за собствената си сигурност.

ВЪВЕДЕНИЕ

Приемаме настоящия стратегически компас в момент, когато пред очите ни **войната се връща в Европа**. През последните седем десетилетия ЕС игра особено важна роля за стабилността на нашия континент, като утвърждаваше европейските интереси и ценности и допринасяше за мира и сигурността по света. Със своите 27 държави членки и 450 милиона граждани нашият Съюз продължава да е най-големият единен пазар в света, най-важният търговски и инвестиционен партньор за много държави, особено за нашите съседи, както и най-големият източник на помощ за развитие. ЕС задава стандарти и се е доказал като последователен лидер, инвестиращ в ефективни многостранни решения. С нашите мисии и операции за управление на кризи, действащи на три континента, показахме, че сме готови да поемем рискове за мира и да носим своя дял от отговорността за глобалната сигурност.

Агресивната война на Русия представлява тектонично разместване на пластове в европейската история. ЕС е по-обединен от всякога пред лицето на непровокираната и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна, която представлява грубо нарушение на международното право и принципите на Устава на ООН и подкопава европейската и глобалната сигурност и стабилност. Ние показваме **безпрецедентна решимост да утвърждаваме принципите на Устава на ООН и да възстановим мира в Европа заедно с нашите партньори**. Един по-силен и по-способен ЕС в областта на сигурността и отбраната ще допринесе положително за световната и трансатлантическата сигурност и ще допълва НАТО – организацията, която за държавите, членувачи в нея, продължава да бъде основата на колективната им отбрана. Трансатлантическите отношения и сътрудничеството между ЕС и НАТО, при пълно зачитане на принципите, заложили в Договорите и договорени от Европейския съвет, включително принципите на приобщаване, реципрочност и автономност при вземането на решения на ЕС, са от основно значение за общата ни сигурност. Солидарността между държавите членки е отразена в член 42, параграф 7 от Договора за Европейския съюз. В по-общ план ЕС потвърждава намерението си да засили своята подкрепа за основан на правила световен ред, в сърцевината на който стои ООН.

В тази епоха на **нарастваща стратегическа конкуренция, сложни заплахи за сигурността и прякото нападение срещу европейската система за сигурност** сигурността на гражданите и на Съюза ни е поставена на карта. Кризата при многостранното сътрудничество води до изграждане на все повече движени от моментния интерес отношения между държавите. Спектърът от заплахи става по-разнообразен и непредвидим. Изменението на климата е фактор, който умножава заплахите и засяга всички нас. След три десетилетия на силна икономическа взаимозависимост, от която се очакваше да намали напрежението, завръщането към силовата политика и дори към въоръжена агресия е най-важната промяна в международните отношения. **Тероризмът застрашава стабилността на много държави** и продължава да поражда предизвикателства за националните системи за сигурност в световен мащаб. **Взаимозависимостта продължава да бъде важен фактор, но поражда все повече конфликти, а „меката“ сила се превръща в оръжие**: ваксините, данните и технологичните стандарти стават инструменти на политическата надпревара.

Европейската сигурност е неделима и всяко предизвикателство за европейската система за сигурност засяга сигурността на ЕС и неговите държави членки. **Завръщането към силова политика** води до това някои държави да действат от позицията на исторически права и зони на влияние, вместо да се придържат към международно договорените правила и принципи и да се обединяват с цел утвърждаване на международния мир и сигурност. **Откритото море, въздушното и космическото пространство, както и киберпространството са все по-оспорвани области**. И накрая, свободата в света продължава да намалява, като правата на човека, сигурността за хората и демократичните ценности са обект на атаки както във вътрешен, така и във външен план. **Изправени сме пред съревнование на системите на управление, съпроводено от истинско стълкновение на посланията**.

В тази система на силно противопоставяне ЕС и неговите държави членки са длъжни да инвестират повече в своята сигурност и отбрана, за да бъдат по-силен участник на политическата сцена и на сцената на сигурността. Въпреки постигнатия от нас напредък през последните години съществува значителен риск да бъдем изпреварени от нашите конкуренти: трябва да се направи още много за подобряване на геополитическата позиция на ЕС. **Ето защо се нуждаем от качествен скок, за да създадем по-силен и по-способен Европейски съюз, който да действа като гарант на сигурността,** съграждайки го върху основните ценности на Съюза, определени в член 2 от Договора за Европейския съюз. Можем да направим това само въз основа на съвместна оценка на заплахите и съвместен ангажимент за действие.

С помощта на Стратегическия компас определяме **обща стратегическа визия** за политиката на ЕС за сигурност и отбрана през следващите 5 – 10 години и възнамеряваме да се заемем незабавно с нейното изпълнение. Това ще ни помогне да изградим обща стратегическа култура, да укрепим нашето единство и солидарност и преди всичко да увеличим капацитета и готовността си да действваме заедно, да защитаваме интересите си и да отстояваме своите ценности.

В един **несигурен свят**, изпълнен с бързо променящи се заплахи и геополитическа динамика, **с настоящия стратегически компас се насочват и подсилват действията ни, за да стане ЕС по-силен и по-способен гарант на сигурността. За тази цел в него са определени ясни цели в областта на сигурността и отбраната на ЕС, средствата за постигането им и конкретните срокове, чрез които можем да измерваме напредъка.**

По-конкретно той:

1. Предоставя **съвместна оценка на нашата стратегическа среда**, заплахите и предизвикателствата, пред които сме изправени, и последиците от тях за ЕС;
2. Постига **по-голяма съгласуваност и съзнание за обща цел** по отношение на действията в областта на сигурността и отбраната, които вече са в ход;
3. Определя **нови действия и средства** с цел:
  - а) предоставяне на възможност за по-бързи и решителни действия при кризи;
  - б) гарантиране на нашите интереси и защита на гражданите чрез укрепване на капацитета на ЕС за предвиждане и смекчаване на заплахите;
  - в) стимулиране на инвестициите и иновациите за съвместно разработване на необходимите способности и технологии;
  - г) задълбочаване на сътрудничеството ни с партньори, по-специално ООН и НАТО, за постигане на общи цели.
4. Определя **ясни цели и етапи** за измерване на напредъка.

Настоящият стратегически компас ангажира Европейския съюз и неговите държави членки да полагат общи усилия за постигане на конкретни резултати. Неговите цели и предложените в него действия представляват част от интегрирания подход на ЕС и са в пълно съответствие със съществуващите политики и ги допълват, за да се даде отговор на външните заплахи, които засягат вътрешната ни сигурност, и по-специално на онези от тях, определени в стратегията на Европейската комисия за Съюза на сигурност от 2020 г. Политиките на ЕС предлагат значителен лостов ефект, който трябва да бъде мобилизиран в пълна степен за укрепване на сигурността и отбраната на ЕС. Настоящият стратегически компас се основава и на пакетите за отбраната и за космическото пространство, които Европейската комисия представи през февруари 2022 г. Той допринася пряко за изпълнението на програмата от Версай.

1. СВЕТЪТ ПРЕД НАС

За да подготвим настоящия стратегически компас, през 2020 г. проведохме първия по рода си всеобхватен **анализ на заплахите за ЕС**. Това спомогна за постигането на общо разбиране за заплахите и предизвикателствата, пред които ще бъде изправен ЕС в близко бъдеще. За да изградим обща стратегическа култура, редовно ще преразглеждаме анализа на заплахите – най-малко на всеки 3 години, започвайки през 2022 г., или по-рано, ако променящият се стратегически контекст и контекст на сигурността го налагат.

Цялостната картина на сигурността е по-нестабилна, по-сложна и по-фрагментирана от всякога поради **многопластовите заплахи**. Динамиката на местната и регионалната нестабилност, която се обуславя от дисфункционално управление и спорове в нашето по-широко съседство и извън него, понякога подхранвани от неравенства, религиозно и етническо напрежение, става все по-неразривно свързана с неконвенционални и транснационални заплахи и геополитическа борба за власт. Това подкопава способността на многостранната система да предотвратява и смекчава рисковете и кризите.

Завръщането към силовата политика в един оспорван многополюсен свят

ЕС решително подкрепя **ефективното многостранно сътрудничество** и се стреми да развива отворен, **основан на правила международен ред**, в чиито основи стоят правата на човека и основните свободи, универсалните ценности и международното право. Това виждане за многостранно сътрудничество преобладава в международен план след края на Студената война. Днес, чрез подкопаване на универсалните ценности и небалансирано експлоатиране на глобалните предизвикателства, това сътрудничество се поставя сериозно под въпрос от привържениците на строг суверенен подход, който в действителност представлява връщане към силовите политики. Настоящата международна действителност се основава на съчетание от динамика и все по-голям брой участници, които се стремят да разширяват политическото си пространство и да отправят предизвикателства към системата за сигурност. Използването на сила и принуда с цел промяна на границите няма място в XXI век.

Чрез своята непредизвикана и неоправдана военна агресия срещу Украйна **Русия** нарушава грубо международното право и принципите на Устава на ООН и подкопава европейската и световната сигурност и стабилност. Тази военна агресия следва военната агресия в Грузия от 2008 г., както и незаконното анексиране на Крим, а също и военната намеса в Източна Украйна през 2014 г. Чрез тази въоръжена намеса в Грузия и Украйна, фактическия контрол над Беларус, както и трайното присъствие на руски войски в продължителни конфликти, включително в Република Молдова, руското правителство се стреми активно да установи т.нар. сфери на влияние. Въоръжената агресия срещу Украйна показва готовността за използване на военна сила на най-високо равнище, независимо от правните или хуманитарните съображения, в съчетание с хибридни тактики, кибератаки и чуждестранно манипулиране на информация и намеса, икономическа и енергийна принуда и агресивна ядрена реторика. Тези агресивни и ревизионистки действия, за които руското правителство и неговият съучастник Беларус носят цялата отговорност, заплашват сериозно и пряко европейската система на сигурност и сигурността на европейските граждани. Отговорните за тези престъпления, включително нападенията срещу цивилното население и граждански обекти, ще отговарят за своите действия. В други театри на действия като Либия, Сирия, Централноафриканската република и Мали Русия също налага присъствието си и използва кризите по опортюнистичен начин, включително чрез прибягване до дезинформация и наемници като групата „Вагнер“. Всички тези събития представляват дългосрочна и пряка заплахата за европейската сигурност, пред която ще продължим да се изправяме решително.

Китай е партньор за сътрудничество, икономически конкурент и системен съперник. С Китай можем да работим по въпроси, които са източник на безпокойство в световен план, например изменението на климата. Китай се намесва и ангажира във все по-голяма степен в регионални напрежения. Асиметрията в отвореността на нашите пазари и общества доведе до нарастваща загриженост по отношение на реципрочността, икономическата конкуренция и устойчивостта. Китай е склонен да ограничава достъпа до своя пазар и се стреми да утвърждава в световен мащаб собствените си стандарти. Той следва своите политики, включително чрез нарастващото си присъствие по море и в космоса, както и чрез използването на киберинструменти и хибридна тактика. Освен това Китай значително развива военните си средства, като целта му е до 2035 г. да е завършил цялостната модернизация на въоръжените си сили, което оказва въздействие върху регионалната и глобалната сигурност. Развитието и интеграцията на Китай в региона и по света като цяло ще оставят отпечатък върху останалата част от века. Ние трябва да гарантираме, че това се случва по начин, който ще допринесе за утвърждаването на глобалната сигурност и не противоречи на основания на правила международен ред и на нашите интереси и ценности. Това изисква силно единство между самите нас и тясно сътрудничество с други регионални и световни партньори.

В този оспорван многополюсен свят ЕС трябва да заеме по-активна позиция, за да защитава своите граждани, да отбранява интересите си, да отстоява ценностите си и да работи с партньорите, за да гарантира сигурност за един по-безопасен и по-справедлив свят. Заедно с нашите партньори ЕС категорично защитава основните принципи, на които се гради европейската сигурност и които са залегнали в **Устава на ООН** и в **учредителните документи на ОССЕ**, включително **Заключителния акт от Хелзинки** и **Парижката харта**. Сред тях са по-специално суверенното равенство и териториалната цялост на държавите, ненарушимостта на границите, въздържането от заплахи или от употреба на сила и свободата на държавите да избират или да променят своите договорености в областта на сигурността. Тези принципи не подлежат нито на преговори, нито на преразглеждане или ново тълкуване.

За да утвърждаваме основания на правила международен ред, ние ще продължим да засилваме своите отношения с партньорите и държавите със сходни виждания в ООН, НАТО и Г-7. Във връзка с това Съединените щати продължават да бъдат най-стабилният и най-важен стратегически партньор на ЕС и са световна сила, допринасяща за мира, сигурността, стабилността и демокрацията на нашия континент.

Нашата стратегическа среда

Днес ЕС е заобиколен от **нестабилност** и конфликти и е изправен пред война на границите си. Насреща си имаме опасна комбинация от въоръжена агресия, незаконно анексиране, нестабилни държави, ревизионистки сили и авторитарни режими. Тази среда е благоприятна почва за множество заплахи за европейската сигурност – от тероризъм, насилнически екстремизъм и организирана престъпност до хибридни конфликти и кибератаки, превръщане на незаконната миграция в инструмент, разпространение на оръжия и постепенно подриване на архитектурата за контрол над въоръженията. Финансовата нестабилност и крайните социални и икономически различия могат допълнително да изострят тази динамика и да окажат все по-голямо въздействие върху нашата сигурност. Всички тези заплахи подкопават сигурността на ЕС по южните и източните ни граници и отвъд тях. Когато ЕС не е активен и ефективен в отстояването на своите интереси, други запълват това пространство.

Сигурността и стабилността продължават да не са даденост никъде в **Западните Балкани**, включително поради все по-честите случаи на чуждестранна намеса, в това число кампании за манипулиране на информацията, а също и поради потенциалното пренасяне на настоящото влошено положение със сигурността в Европа. В това отношение, от специален интерес за нас е да подкрепим суверенитета, единството и териториалната цялост на Босна и Херцеговина въз основа на принципите на равенство и недискриминация на всички граждани и съставни народи, залегнали в конституцията на Босна и Херцеговина, както и процеса на реформи по нейния европейски път, и да продължим водения от ЕС диалог между Прищина и Белград. Осезаемият напредък по отношение на върховенството на закона и реформите, основани на европейските ценности, правила и стандарти, трябва да продължи, а европейската перспектива е стратегически избор от съществено значение за всички партньори, стремящи се към членство в ЕС. В нашето **източно съседство**, докато Украйна е пряко нападната от руските въоръжени сили, Република Молдова, Грузия и други държави в Южен Кавказ са обект на непрекъснато стратегическо сплашване, на преки заплахи за суверенитета и териториалната си цялост и са въввлечени в продължителни конфликти. Авторитаризмът в Беларус се проявява в насилствени репресии на територията на страната, в активна военна подкрепа за руската агресия срещу Украйна, в промяна на статута на страната на свободна от ядрено оръжие държава и в хибридни тактики срещу ЕС. Стабилността и сигурността в по-широкия Черноморски регион са сериозно засегнати от агресията на Русия срещу Украйна, с мащабни последици по отношение на сигурността, устойчивостта, свободата на корабоплаването и икономическото развитие. В **Арктическият регион** настъпват бързи промени, по-специално поради въздействието на глобалното затопляне, геополитическото съперничество и нарастващия търговски интерес, включително към природните ресурси. В **южното ни съседство** кризите в Либия и Сирия остават неразрешени, с трайни и всеобхватни регионални последици. Регионът е особено застрашен от терористични движения, трафик на хора и организирана престъпност, които засягат и двата бряга на Средиземно море. Тъй като този регион и това морско пространство са от стратегическо значение за нашата сигурност и стабилност, ние сме решени да увеличим усилията си за преодоляване на тези заплахи и предизвикателства. Ще продължим да се стремим към постигането на мир и сигурност в Евро-средиземноморския регион, включително чрез посредничество, разрешаване на конфликти, възстановяване на институциите и реинтегриране на всички членове на обществото. За тази цел ще засилим сътрудничеството си с регионалните партньори. И накрая, напрежението в Източното Средиземноморие продължава, вследствие на провокации и едностранни действия срещу държави — членки на ЕС, погазване на суверенни права в нарушение на международното право, а също и превръщането на незаконната миграция в инструмент, и може бързо да ескалира; гарантирането на обстановка на стабилност и сигурност, както и на отношения на сътрудничество и взаимна изгода в съответствие с принципите на добросъседските отношения е в интерес както на ЕС, така и на Турция.

Взети заедно, тези заплахи и предизвикателства засягат сигурността на нашите граждани, нашата критична инфраструктура и неприкосновеността на границите ни. Въздействието на силно влошените отношения с руското правителство е особено тежко в много от тези театри на действия. То се намесва активно чрез хибридни тактики, което излага на риск стабилността на държавите и техните демократични процеси. Това има и преки последици за нашата собствена сигурност.

Бъдещето на **Африка** е от стратегическо значение за ЕС. Африканският континент притежава значителен потенциал, като се има предвид неговият икономически и демографски растеж. Същевременно продължаващите конфликти, лошото управление и тероризмът из целия континент засягат собствената ни сигурност. Такъв е по-специално случаят с Мали, по-широкият **регион на Сахела и Централна Африка**, където нестабилността, терористичните групи, слабите държавни структури, наемниците и ширещата се бедност представляват опасна комбинация и изискват засилена ангажираност от страна на ЕС. Стабилността в **Гвинеийския залив, Африканския рог и Мозамбикския пролив** продължава да бъде за ЕС основен императив в областта на сигурността, включително защото това са ключови търговски пътища. Същевременно наблюдаваме нарастваща геополитическа надпревара в Африка, с повишено присъствие както на глобални, така и на регионални участници. Някои от тях не се колебаят да използват нередовни формирования в зони на нестабилност, като по този начин подкопават международните усилия за мир и стабилност, дестабилизируют държавите и техните икономики и същевременно съучастват в нарушения на правата на човека.

В по-широкият регион на **Близкия изток и Персийския залив** активните конфликти и продължаващата нестабилност излагат на риск нашите икономически интереси и интереси в областта на сигурността. Справянето с предизвикателствата пред неразпространението на ядрено оръжие в региона продължава да бъде от основно значение. Иран е от основно значение за сигурността в региона, въпреки че пряката и непряката му подкрепа за политическите и военните марионетни сили, както и за разпространението на балистичното оръжие и трансфер на ракети и оръжия на държавни и недържавни участници, продължават да бъдат важен източник на регионална нестабилност. Усилията за връщане към пълното изпълнение на Съвместния всеобхватен план за действие (СВПД) са от първостепенно значение. Усилията на региона за справяне с насилническият екстремизъм също ще бъдат от решаващо значение за световната борба срещу терористични групи като Ал-Кайда и Даиш.

В **Индийско-Тихоокеанския регион** се появи нов център на глобална конкуренция, където геополитическото напрежение застрашава основания на правилата ред в региона и оказва натиск върху световните вериги на доставки. Стабилността и сигурността в региона са от решаващ геополитически и икономически интерес за ЕС. Поради това ще защитаваме нашите интереси в региона, включително като гарантираме, че международното право се прилага безусловно в морската и други области. Китай е вторият по големина търговски партньор на ЕС, от който се нуждаем за справяне с глобалните предизвикателства. Наблюдава се обаче и засилване на реакцията по отношение на неговото все по-настъпателно поведение в региона.

И отново в **Азия**, Афганистан продължава да бъде източник на сериозни опасения във връзка със сигурността както за региона, така и за Европейския съюз по отношение на тероризма, контрабандата на наркотици и нарастващите предизвикателства по отношение на незаконната миграция. Някои участници, например Корейската народнодемократична република (КНДР), продължават да застрашават регионалния и международния мир и сигурност чрез оръжия за масово унищожение и програмите си за ядрени оръжия и балистични ракети, но във все по-голяма степен и чрез разузнавателни операции, кибератаки и дезинформационни кампании. Неотслабващите по-отдавнашни конфликти също продължават да възпрепятстват изготвянето на всеобхватни общорегионални договорености за сигурност.

И накрая, с **Латинска Америка** имаме дълбоки общи исторически и културни връзки, както и ангажимент за многостранно сътрудничество, основано на общи основни принципи и ценности. Независимо от това в редица латиноамерикански държави пандемията от COVID-19 изведе на преден план социално-икономическите дисбаланси и в някои случаи застраши политическата стабилност. Уязвимостта на Централна Америка и продължаващата криза във Венесуела допринасят за регионални разделения и силен миграционен натиск, като подхранват допълнително предизвикателствата по отношение на организираната престъпност, свързана с наркотиците, и застрашават усилията за мир в Колумбия.

Възникващи и транснационални заплахи и предизвикателства

Освен тези регионални конфликти и напрежения, на световно равнище сме изправени и пред транснационални заплахи и сложна динамика в областта на сигурността, които оказват пряко въздействие върху сигурността на самия Съюз.

Тероризмът и насилственият екстремизъм във всичките им форми и независимо от произхода им търпят непрекъснато развитие и представляват сериозна заплаха за мира и сигурността в рамките на ЕС и извън него. Те включват комбинация от местни терористи, завърнали се чуждестранни бойци, нападения, които са насочвани, насърчавани или вдъхновени от чужбина, както и разпространение на идеологии и убеждения, водещи до радикализация и насилнически екстремизъм. По-специално заплахата от Даиш, Ал-Кайда и свързаните с тях групировки остава висока и продължава да подкопава стабилността в различни региони, както и сигурността на ЕС.

Разпространението на оръжия за масово унищожение и на средствата за тяхното доставяне е нарастваща заплаха, за което свидетелстват по-специално ядрените програми на КНДР и Иран, нееднократното използване на химическо оръжие и разработването и разполагането на нови високотехнологични балистични, крилати и свръхзвукови ракети. Както Русия, така и Китай **умножават своя ядрен арсенал** и разработват нови оръжейни системи. Руското ръководство използва ядрени заплахи в контекста на нахлуването си в Украйна. Регионалните сили също имат достъп до сложни конвенционални оръжия, вариращи от системи за ограничаване и отказ на достъп до балистични и крилати ракети. Тези тенденции се засилват от подкопаването на **структурата за контрол върху въоръженията** в Европа, от Договора за конвенционалните сили в Европа до Договора за унищожаване на ракетите със среден и по-малък обseg на действие и Договора „Открито небе“. Тази нормативна празнота има пряко въздействие върху стабилността и сигурността на ЕС. Подчертаното нарастване на употребата на химически оръжия не трябва да бъде толерирано. Обща глобална отговорност е да се подsigури повсеместната забрана на химическото оръжие. Ето защо ние ще продължим да подкрепяме по-специално Международната агенция за атомна енергия и Организацията за забрана на химическото оръжие.

Държавни и недържавни участници използват **хибридни стратегии, кибератаки, кампании за дезинформация**, пряка **намеса** в нашите изборни и политически процеси, икономическа принуда и превръщане на незаконните миграционни потоци в инструмент. Нарастващата злоупотреба с правото за постигане на политически, икономически и военни цели също буди все по-голяма загриженост. Нашите конкуренти не се колебаят да използват **нововъзникващи и революционни технологии**, за да се възползват от стратегически предимства и да повишат ефективността на своите хибридни кампании. Някои се възползваха от несигурността, породена от пандемията от COVID-19, за да разпространяват вредни и неверни послания.

Същевременно все повече се оспорва свободният и безопасен достъп до глобални стратегически области. В условията на нарастваща зависимост от цифровите технологии **киберпространството** се превърна в област на стратегическа конкуренция. Все по-често се сблъскваме с усъвършенствани кибератаки. От съществено значение е да се поддържа отворено, свободно, стабилно и сигурно киберпространство. Независимо от принципа на мирно използване на **космическото пространство** конкуренцията в тази област има сериозни последици за сигурността и отбраната. То е от ключово значение за способностите за наблюдение, мониторинг и комуникация, но тази област е силно натоварена и оспорвана, както се вижда от безотговорното поведение на стратегически конкуренти. **Морската сигурност** в Балтийско море, Черно море, Средиземно море и Северно море, както и в арктическите води, Атлантическия океан и най-отдалечените региони е важна за сигурността на ЕС, за нашето икономическо развитие, свободната търговия, транспорта и енергийната сигурност. Все по-често се оспорват морски зони, критични морски коридори за комуникация и няколко геостратегически морски точки и зони на морското дъно – от Аденския залив до Ормузкия проток и отвъд Малакския проток. И накрая, **сигурността ни във въздуха** се оспорва и чрез все по-агресивни въздушни демонстрации с все по-честото използване на тактиката на лишаване от достъп/затваряне на определени зони.

Изменението на климата, увреждането на околната среда и природните бедствия също ще окажат въздействие върху нашата среда на сигурност през следващите десетилетия и са доказани фактори за нестабилност и конфликти по света – от Сахела до Амазония и Арктическият регион. Конкуренцията за **природни ресурси** като земеделска земя и вода и експлоатацията на енергийните ресурси за политически цели са конкретни примери в това отношение. Декарбонизацията и превръщането на нашите икономики в по-ефективно използващи ресурсите и кръгови е свързано с някои специфични предизвикателства пред сигурността, включително по отношение на достъпа до суровини от изключителна важност, управлението на веригите за създаване на стойност и устойчивостта, както и с икономически и политически промени, предизвикани от прехода от изкопаеми горива. **Глобалните здравни кризи** могат също така да поставят значителен натиск върху обществата и икономиките, което да има широкообхватни геополитически последици. Пандемията от COVID-19 засили международното съперничество и показа, че е възможно смущенията в ключови търговски маршрути да окажат натиск върху критичните вериги на доставка и да засегнат икономическата сигурност.

Стратегически последици за Съюза

Всички тези предизвикателства са многоизмерни и често взаимосвързани. Под въпрос е нашата сигурност както на наша, така и на чужда територия. Трябва да сме в състояние и готовност да **защитаваме гражданите си, да отбраняваме общите си интереси, да отстояваме ценностите си и да допринасяме за оформянето на бъдещето на света**. Ние трябва да удвоим усилията си за прилагане на нашия **интегриран подход** към сигурността, конфликтите и кризите. Трябва да сме по-смели по отношение на начина, по който съчетаваме нашите дипломатически и икономически инструменти, включително режимите на санкции, с граждански и военни активи, за да предотвратяваме конфликти, да реагираме на кризи, да допринасяме за изграждането на мира и да подкрепяме партньорите си. Ще засилим и сътрудничеството си с двустранни, регионални и многостранни европейски инициативи в областта на сигурността и отбраната, които допринасят за сигурността на Европа.

Солидарността, единството и амбициите ни, произтичащи от **Глобалната стратегия на ЕС** от 2016 г., са по-важни от всякога. Ние ще засилим способността си да допринасяме за мира и сигурността на нашия континент, да реагираме на външни конфликти и кризи, да изграждаме капацитета на партньорите и да защитаваме ЕС и неговите граждани. Въпреки че от 2016 г. насам засилихме работата си за укрепване на ролята на ЕС в областта на сигурността и отбраната, признаваме, че се оформя нов стратегически ландшафт, който изисква от нас да действваме с **много по-голям усет за неотложност и решителност** и да засвидетелстваме **взаимопомощ** и **солидарност** в случай на агресия срещу един от нас. Сега е моментът за решителни стъпки за гарантиране на нашата свобода на действие.

Неотдавнашните геополитически промени ни припомнят, че ЕС трябва спешно да поеме по-голяма отговорност за собствената си сигурност, като действа в съседството и отвъд него, с партньори, когато това е възможно, и самостоятелно, когато е необходимо. Силата на нашия Съюз се крие в единството, солидарността и решимостта. Настоящият стратегически компас ще засили **стратегическата автономност** на ЕС и способността му да работи с партньорите в защита на своите ценности и интереси. Нужен е по-силен и по-способен ЕС в областта на сигурността и отбраната, който да допринася положително за световната и трансатлантическата сигурност и да допълва НАТО – организацията, която за държавите, членувачи в нея, продължава да бъде основата на колективната им отбрана. Тези два аспекта вървят ръка за ръка.

В следващите си глави настоящият стратегически компас определя начина, по който ще **действаме** и ще бъдем подготвени да реагираме на различни кризи и предизвикателства. В него се уточнява как да предвиждаме заплахите, да **отстояваме** интересите си и да защитаваме гражданите си. Това от своя страна изисква да иновирате и да **инвестираме** в технологично превъзхождащи и оперативни съвместими отбранителни способности и да намалим технологичната и ресурсната зависимост. При осъществяването на всички тези усилия трябва да задълбочим **партньорствата** там, където те служат на ценностите и интересите на ЕС.

2. ДА ДЕЙСТВАМЕ

С оглед на състоянието на съвременния свят трябва да увеличим усилията си за подготовка за бъдещи кризи и заплахи и за осигуряване на стабилност в нашето съседство и отвъд него. Силата на ЕС в предотвратяването на и справянето с външни конфликти и кризи се състои в способността му да използва както военни, така и граждански средства. Трябва да сме способни да **действаме бързо** във всички оперативни области: по суша, по море и във въздуха, както и в киберпространството и в космическото пространство.

За да прилагаме ефективно **интегрирания подход** на ЕС, ще използваме пълноценно и последователно всички налични политики и инструменти на ЕС и ще увеличим максимално полезните взаимодействия и взаимното допълване между вътрешната и външната сигурност, сигурността и развитието, както и гражданското и военното измерение на нашата обща политика за сигурност и отбрана (ОПСО). Ще увеличим капацитета си за изпълнение на пълния набор от граждански и военни задачи по **управление на кризи**, които стоят в основата на нашата ОПСО съгласно посоченото в член 43 от Договора за Европейския съюз.

Да действаме заедно

ЕС трябва да стане по-бърз и по-ефективен в способността си да **взема решения и да действа**. Това изисква политическа воля. Единодушието продължава да е правилото за вземане на решения, които имат последици във военната и отбранителната област, но се нуждаем от **повече бързина, твърдост и гъвкавост**, за да поемем пълния набор от задачи по управлението на кризи.

Трябва да сме в състояние да предприемаме действия при непосредствени заплахи или да реагираме бързо на кризисна ситуация извън пределите на Съюза на всички етапи на цикъла на конфликта. За тази цел ще разработим **капацитет на ЕС за бързо развърщане**, който ще ни позволи да развърщаме в кратки срокове модулни войскови части в състав до 5000 души, в това число сухопътни, въздушни и морски компоненти, както и необходимите стратегически спомагателни способности. Такъв модулен капацитет може да се използва в различни фази на дадена операция в неблагоприятна среда, например за първоначално навлизане, подсилване или като резервна сила за осигуряване на изход. Развитието на този капацитет ще се основава на оперативни сценарии, които първоначално ще се съсредоточат върху спасителни и евакуационни операции, както и върху началната фаза на операциите за стабилизиране. Капацитетът ще се състои от съществено изменени бойни групи на ЕС и от предварително определени военни сили и способности на държавите членки, в съответствие с принципа за единен комплект въоръжени сили. В това отношение се ангажираме да повишим готовността и наличността на нашите въоръжени сили. Същественото изменение на бойните групи на ЕС следва да доведе до по-стабилен и гъвкав инструмент, например чрез специално разработени пакети от сили, включващи сухопътни, морски и въздушни компоненти, различни нива на оперативна готовност и по-дълги периоди на готовност. Един цялостен и пълен преглед на всички налични елементи ще ни осигури необходимата гъвкавост, за да адаптираме силите си към естеството на кризата и към изискванията и целите на операцията, както беше решено от Съвета, като използваме съществено изменените бойни групи на ЕС, военните сили и способности на държавите членки или комбинация от двете.

С оглед на ефективното развърщане се ангажираме да осигуряваме съответните активи и необходимите стратегически спомагателни способности, по-специално стратегически транспорт, защита на силите, медицински активи, киберотбрана, сателитни комуникации и разузнаване, способности за наблюдение и разузнаване. При необходимост ще развием тези способности. Що се отнася до командването и контрола, ще използваме предварително определените национални оперативни шабове или Способностите на ЕС за планиране и провеждане на военни операции, след като те достигнат пълна оперативна готовност. Ще гарантираме, че с оглед на бързото и ефективно развърщане на този капацитет се използват по-гъвкави механизми за вземане на решения и се разширява обхватът на общите разходи (включително разходите за учения). Ще организираме обучения и учения в рамките на ЕС за повишаване на готовността и оперативната съвместимост (в съответствие и със стандартите на НАТО) на този капацитет. Това е от ключово значение, ако искаме да преодолеем пречките, пред които бяхме изправени в миналото.

В по-широк план трябва също така да се стремим към по-голяма гъвкавост в нашия **процес на вземане на решения**, без да правим компромис с политическата и финансовата солидарност. Ето защо ще използваме потенциала, предоставен от Договорите на ЕС, включително конструктивно въздържане от гласуване. По-специално ще вземем решение относно практическите условия за прилагане на член 44 от Договора за Европейския съюз, в съответствие с вземането на решения по линия на ОПСО, за да се даде възможност на група държави членки, които желаят това и разполагат с необходимия капацитет, да планират и провеждат мисия или операция в рамките на ЕС и под политически надзор от Съвета.

По-стабилните, гъвкави и модулни граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО следва да ни позволят да се адаптираме бързо към новите заплахи и предизвикателства и да повишим ефективността на тези мисии и операции, включително с оглед на новия контекст в областта на сигурността и нарастващото присъствие на стратегическите ни конкуренти в оперативните зони. Те следва например да могат по-добре да подпомагат и оказват поддръжка на силите за сигурност и отбрана на партньорите, както и да осигуряват обучение и консултации относно структурните реформи. За тази цел ще адаптираме допълнително настоящия си модел на военните мисии и операции, така че да повишим тяхната ефективност на място. Ще проучим и други възможности за предоставяне на по-целенасочена консултантска подкрепа на организациите в областта на сигурността и отбраната на държавите партньори. Инструментите за стратегическа комуникация следва да бъдат допълнително укрепени, за да се оказва по-добра подкрепа на нашите мисии и операции.

Посредством засилено използване на **Европейския механизъм за подкрепа на мира** ЕС може да оказва бързо важна помощ на партньорите, например като предоставя военно оборудване, често допълвайки обучението в рамките на мисии по линия на ОПСО. За целта може също да бъде оказвана подкрепа за повишаване на отбранителните способности на партньорите в момент на криза, както в случая с пакета помощ в подкрепа на украинските въоръжени сили за защита на тяхната териториална цялост и суверенитет, както и за защита на цивилното население от непредизвикана и неоправдана агресия.

Държавите — членки на ЕС, предоставят и важен принос за гарантиране на интересите на ЕС и на мира и стабилността в света чрез различни форми на сътрудничество. По-добрата координация между тези инициативи и действия на ЕС следва да доведе до взаимна подкрепа и повишена ефективност. В това отношение нашите мисии и операции по линия на ОПСО и ръководените от Европа ad hoc мисии и операции, действащи в рамките на едни и същи или съседни театри на действия, следва взаимно да се подсилват, съобразно техните съответни мандати, чрез оперативна координация, логистична подкрепа, обмен на разузнавателна информация и съвместен капацитет за медицинска евакуация. Това означава развиване на по-тясно сътрудничество в театъра на действията по места, например в Сахела, Африканския рог и Ормузкия проток. ЕС би могъл да подкрепи допълнително ръководените от Европа ad hoc мисии и операции, които обслужват интересите на ЕС. Те биха могли да спечелят от политическата подкрепа на ЕС и да се опират на конкретни резултати от мерките за подпомагане, финансирани по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира.

Тъй като морската област става все по-оспорвана, ние се ангажираме да продължим да отстояваме интересите си по море и да подобряваме морската сигурност на ЕС и държавите членки, включително чрез подобряване на оперативната съвместимост на нашите военноморски сили посредством учения с реални действия и чрез организиране на акостирания в европейски пристанища. Въз основа на текущия опит в Гвинейския залив и северозападната част на Индийския океан ние ще обхванем с **координираното си морско присъствие** и други области от морски интерес, които имат въздействие върху сигурността на ЕС, и ще се стремим да привлечем съответните партньори, когато е целесъобразно. Освен това ще консолидираме и при целесъобразност допълнително ще подсилим нашите две военноморски операции, които се осъществяват в Средиземно море и край бреговете на Сомалия – морски райони от ключов стратегически интерес за ЕС.

Ще укрепим нашето сътрудничество и координация **в областта на въздухоплаването**, като доразвием способността си да предприемем за първи път операции на ЕС за въздушна сигурност, включително въздушна поддръжка, спасителни и евакуационни задачи, наблюдение и помощ при бедствия. За да улесним координираното използване на военни въздухоплавателни средства в подкрепа на мисиите и операциите по линия на ОПСО, ще засилим и сътрудничеството и партньорството си със структури и инициативи – на ЕС и многостранни – в областта на въздухоплаването, например Европейското командване на Военотранспортната авиация.

Чрез **гражданските си мисии по линия на ОПСО** допринасяме съществено за върховенството на закона, гражданската администрация, полицията и реформата в сектора на сигурността в кризисни зони. Тези мисии са от решаващо значение и за по-широкия отговор на ЕС на предизвикателствата пред сигурността чрез невоенни средства, включително свързаните с незаконната миграция, хибридните заплахи, тероризма, организираната престъпност, радикализацията и насилническият екстремизъм.

Пактът относно гражданското измерение на ОПСО ни помага допълнително да развием и подсилим нашите граждански мисии, така че те да могат бързо и ефективно да реагират на съществуващите и променящите се заплахи и предизвикателства, които подриват изпълнителната, съдебната или законодателната система в кризисни райони, и да се справим с критични недостатъци. Ще гарантираме, че гражданските мисии са в състояние да се разполагат по-бързо в съответствие с Пакта относно гражданското измерение на ОПСО. По-конкретно ще бъдем в състояние и ще имаме готовност да разположим мисия с 200 граждански експерти в рамките на 30 дни, като използваме пълноценно ключовото оборудване и логистичните услуги, осигурявани чрез стратегическия резерв и платформата за подпомагане на мисиите. Ще повишим ефективността, гъвкавостта и способността за реагиране на гражданските мисии, включително чрез ускоряване на процеса на вземане на решения, укрепване на оперативното планиране, подобряване на подбора и набирането на персонал и подобряване на инструментите за реагиране, включително специализираните екипи. За тази цел ще използваме също научните изследвания, развойната дейност и иновациите. Ще укрепим допълнително гражданското измерение на нашата ОПСО чрез нов пакт, който ще зададе цели относно вида, броя и размера на гражданските мисии, елементи за структуриран процес на развитие на граждански способности, както и полезни взаимодействия с други инструменти на ЕС.

Необходимо е да се засили взаимноизгодното сътрудничество между ОПСО и участниците от ЕС в областта на **правосъдието и вътрешните работи**, включително агенции като Европол, Еврост, СЕРОЛ и Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex), за да бъдат посрещнати съвместно съответните предизвикателства пред сигурността. Можем да използваме положителния опит от места като Либия, Украйна, Сахела и Африканския рог или информационното звено за престъпността, създадено по време на военноморската операция на ЕС в Средиземноморието. За тази цел се стремим да увеличаваме полезните взаимодействия между участниците в областта на правосъдието и вътрешните работи и мисиите и ОПСО в съответствие с приоритетите на ЕС. Това включва споделена ситуационна осведоменост, редовни консултации и обмен, както и съобразени с обстоятелствата последователни развърщания или развърщания на специализиран пакет от способности според нуждите (плъгин развърщания). За да се гарантира подходяща подкрепа, ще засилим и сътрудничеството с националните участници в областта на правосъдието и вътрешните работи, включително на политическо равнище.

Трябва постепенно да доукрепим нашите граждански и военни структури за **командване и контрол**. Ще гарантираме, че Способностите за планиране и провеждане на военни операции са напълно в състояние да планират, контролират и ръководят задачи и операции със и без изпълнителни правомощия, както и учения с реални действия. В този контекст ще увеличим приноса по отношение на личния състав и ще гарантираме, че разполагаме с необходимите комуникационни и информационни системи, както и с необходимите съоръжения. След като Способностите за планиране и провеждане на военни операции достигнат пълния си оперативен капацитет, те следва да се разглеждат като предпочитаната структура за командване и контрол. Това няма да засегне способността ни да продължим да използваме предварително определените национални оперативни щабове. Способностите за планиране и провеждане на граждански операции също ще бъдат укрепени, за да се подобри способността им да планират, командват и контролират настоящите и бъдещи граждански мисии. Сътрудничеството и координацията между военните и гражданските структури ще бъдат засилени посредством Съвместното координационно звено за подкрепа.

Оставаме твърдо ангажирани с насърчаването и постигането на напредък по отношение на **човешката сигурност**, зачитането и спазването на **международното хуманитарно право и международното право в областта на правата на човека** и защитата на цивилното население, включително хуманитарните работници, във всички конфликтни ситуации, както и с по-нататъшното развитие на политиката на ЕС за надлежна проверка в това отношение. Трябва да продължим да проявяваме твърдост и да предотвратяваме всички опити за унищожаване и подкопаване на международното право. Ще продължим да допринасяме и за опазването на културното наследство, включително чрез мисиите и операциите по линия на ОПСО.

Ангажираме се категорично да постигнем целите на ЕС по отношение на **жените, мира и сигурността**. Борбата с неравенството между половете и насилието, основано на пола, е критичен аспект на предотвратяването и решаването на конфликти, както и на изграждането на устойчивост по отношение на заплахите за сигурността на общностно равнище. Външната дейност на ЕС, включително гражданските и военните мисии и операции, следва да допринася активно за овластяването на жените и за предотвратяването на и борбата със сексуалното и основаното на пола насилие в ситуации на конфликт и след конфликт въз основа на правата и различните нужди на жените и мъжете, момичетата и момчетата. Ще продължим да насърчаваме **равенството между половете** и систематично да интегрираме свързаните с пола аспекти, въз основа на анализ на свързаните с равенството между половете въпроси, във всички граждански и военни действия по линия на ОПСО и тяхното планиране, като обръщаме внимание и на равнопоставеното и значимо участие на жените във всички функции, включително на ръководни длъжности. Ангажираме се също така да постигнем целите на ЕС по отношение на **децата и въоръжените конфликти**. Външната дейност на ЕС играе съществена роля за прекратяването и предотвратяването на тежки нарушения срещу деца, засегнати от конфликти, като по този начин се прекъсват циклите на насилие, включително чрез граждански и военни действия по линия на ОПСО.

Да се подготвяме заедно

Ако държава членка стане жертва на въоръжено нападение на нейна територия, останалите държави членки са длъжни да ѝ окажат помощ и съдействие с всички средства, с които разполагат, в съответствие с член 51 от Устава на Организацията на обединените нации. Това не засяга специфичния характер на политиката за сигурност и отбрана на някои държави членки. Ангажиментите и сътрудничеството в тази област са съвместими с ангажиментите, поети в рамките на Организацията на Северноатлантическия договор, която остава за държавите, които членуват в нея, основа на колективната им отбрана и главна инстанция за нейното осъществяване. Ще продължим да инвестираме в нашата **взаимопомощ** съгласно член 42, параграф 7 от Договора за Европейския съюз, както и в нашата **солидарност** съгласно член 222 от Договора за функционирането на Европейския съюз, по-специално чрез чести учения.

За да повишим готовността си, ще провеждаме по-систематично **предварително планиране** въз основа на сценарии, ще подобрим ранното предупреждение и ще адаптираме оперативните сценарии, които съответстват на променящите се заплахи и предизвикателства, пред които се изправяме. Като се съчетават геопространствени и други **разузнавателни** данни, предварителното планиране ще доведе до изготвянето на общи граждански и военни планове, които ще бъдат адаптирани и поддържани в зависимост от развитието на сценариите. В това отношение ще засилим сътрудничеството между органите за оперативно планиране на равнище ЕС и на национално равнище.

Съюзът може да бъде ефективен само ако разполага с достатъчен и добре обучен граждански и военен личен състав. Трябва да увеличим нашия капацитет, критичните спомагателни способности и оборудването, за да преодолеем разминаването между равнището си на амбиция и наличните **ресурси**. Необходимо е да се изгради по-прозрачна и структурирана представа за наличния граждански и военен личен състав за мисиите и операциите по линия на ОПСО чрез политически консултации на ранен етап, за да постигнем нашите амбиции и да способваме за осигуряването на **справедлив** принос към военните мисии и операции. Ангажираме се да стимулираме **сформирането на военни сили** за военни мисии и операции, например чрез повишаване на прозрачността и предвидимостта при ротацията на войски и чрез разширяване на обхвата на общите разходи в рамките на Европейския механизъм за подкрепа на мира. За да се повиши ефективността на мисиите ни без изпълнителни правомощия, отчитаме необходимостта от удължаване на периода на развъртане на висшите офицери и служители в мисиите. Тези усилия ще допринесат за изпълнението на съответните ангажименти, поети от участващите държави членки в рамките на постоянното структурирано сътрудничество.

Готовността и **оперативната съвместимост** са ключови елементи от нашия отговор на заплахите и на стратегическата конкуренция. Честите граждански и военни **учения с реални действия** във всички области, както и засиленото предварително планиране ще ни позволят да повишим значително готовността си, ще спомогнат за оперативната съвместимост и ще съдействат за общата стратегическа култура. Ученията с реални действия в рамките на ЕС, към които постепенно ще се присъединят Способностите за планиране и провеждане на военни операции, ще оформят по-специално капацитета на ЕС за бързо развърщане и в общ план ще укрепят нашата позиция, ще допринесат за стратегическата ни комуникация и ще засилят оперативната съвместимост, включително с партньорите.

Военната агресия на Русия срещу Украйна потвърди спешната необходимост от устойчиво укрепване на **военната мобилност** на въоръжените ни сили в рамките на Съюза и извън него. Ще подсилим транспортната инфраструктура с двойна употреба в цялата трансевропейска транспортна мрежа, за да подпомогнем бързото и гладко придвижване на военен личен състав, материали и оборудване за оперативно развърщане и учения, като ще работим в тясно сътрудничество с НАТО и други партньори. Ще договорим нови ангажименти за ускоряване и хармонизиране на трансграничните процедури, ще набележим начини за поддържане на широкомащабни движения с кратко предизвестие, ще инвестираме в цифровизация на въоръжените ни сили и ще развием най-съвременни, енергийно ефективни способности, за да гарантираме възможността си да реагираме своевременно и да действваме в неблагоприятна среда, като вземаме предвид конституционните изисквания на някои държави членки. Също ще обвържем работата си по военната мобилност със симулационни учения и учения с реални действия на въоръжените сили на държавите членки.

Цели

Целта ни е да се превърнем във фактор с по-голяма тежест в областта на сигурността и отбраната, като дадем възможност за предприемането на по-твърди, бързи и решителни действия, включително за устойчивостта на Съюза и взаимопомощта и солидарността помежду ни. Предварителното планиране ще бъде правило, а съществуващите структури за командване и контрол ще бъдат укрепени. Ще бъдем по-добре подготвени посредством учения с реални действия и по-интегриран подход към кризите.

Да действаме

- До 2025 г. **капацитетът на ЕС за бързо развърщане**, който позволява бързото разполагане на модулни войскови части в състав до 5000 души в неблагоприятна среда, ще бъде напълно оперативен. За тази цел през 2022 г. ще постигнем съгласие по оперативните сценарии. От 2023 г. нататък редовните учения с реални действия ще способстват за готовността и оперативната съвместимост.
- До 2023 г. ще вземем решение относно практическите условия за прилагането на **член 44 от Договора за Европейския съюз**, за да се даде възможност на група държави членки, които желаят това и разполагат с необходимия капацитет, да планират и провеждат мисия или операция в рамките на ЕС и под политически надзор от Съвета.
- До 2025 г. **Способностите за планиране и провеждане на военни операции** ще могат да планират и провеждат всички военни мисии без изпълнителни правомощия и две малки или една средна по мащаб изпълнителна операция, както и учения с реални действия. Като следваща стъпка и след постигането на тази цел ще работим също за по-нататъшно разширяване на способността ни да планираме и провеждаме допълнителни мисии без изпълнителни правомощия и изпълнителни операции.
- Допълнително ще **укрепим нашите граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО**. Като първа стъпка, до средата на 2022 г. ще адаптираме допълнително настоящия си модел за военни мисии, така че да повишим тяхната ефективност на място. Ще проучим и начини за укрепване на нашите две военноморски операции. Същевременно ще проучим и други възможности за предоставяне на целенасочена консултантска подкрепа за организацията в областта на сигурността и отбраната на държавите партньори.
- Ще засилим **взаимната подкрепа между мисиите и операциите по линия на ОПСО и ad hoc мисиите и операциите под европейско ръководство**, съгласно съответните им мандати. До края на 2022 г. като първа стъпка ще създадем връзки в театъра на действия например между EU NAVFOR Сомалия и Европейската мисия за морска осведоменост в Ормузкия проток, а също и в Сахела.
- Въз основа на натрупания опит в контекста на концепцията за **координирано морско присъствие** в Гвинейския залив и прилагането ѝ също в северозападната част на Индийския океан, от втората половина на 2022 г. ще разгледаме и други представляващи интерес морски области.
- До 2023 г. ще постигнем съгласие по военна концепция за **авиационни операции за сигурност**, включително задачи за авиационна подкрепа, спасяване и евакуация, надзор и помощ при бедствия.

- До средата на 2023 г. ще приемем нов **Пакт относно гражданското измерение на ОПСО**, който ще укрепи допълнително ефективността на нашите мисии и ще способства за развитието на необходимите граждански способности. Наред с това ще засилим в още по-голяма степен сътрудничеството между съответните участници от ЕС и държавите членки в областта на правосъдието и вътрешните работи и ОПСО. Ще бъдем в състояние да разположим **гражданска мисия по линия на ОПСО** от 200 напълно подготвени експерти в рамките на 30 дни, включително в сложна среда.
- Систематично ще интегрираме въпросите на **правата на човека и равенството между половете** във всички граждански и военни действия по линия на ОПСО и ще увеличим броя на жените във всички функции, включително на ръководни длъжности. До 2023 г. ще укрепим мрежата си от съветници по правата на човека и равенството между половете в нашите мисии и операции по линия на ОПСО.

Да бъдем подготвени

- Ще продължим да провеждаме редовни учения, за да продължим да укрепваме **взаимопомощта** в случай на въоръжено нападение в съответствие с член 42, параграф 7 от Договора за Европейския съюз. Това ще включва редовни кибернетични учения от 2022 г. нататък.
- От 2023 г. ще започнем да организираме редовни **учения с реални действия** във всички области, с постепенно включване на Способностите за планиране и провеждане на военни операции. Тези учения ще съчетават също така граждански и военни елементи на ОПСО.
- До 2022 г. ще постигнем съгласие по **Регистър на циклите на ротация за военните части** за военни мисии и операции по линия на ОПСО и ще засилим политическо набелязване на силите на ранен етап както за гражданските, така и за военните мисии и операции по линия на ОПСО.
- До 2023 г. и с оглед на предложенията относно капацитета на ЕС за бързо развърщане, ще направим нова оценка на обхвата и определянето на **общите разходи**, за да се засили солидарността и да се стимулира участието във военни мисии и операции, както и в разходите, свързани с ученията.
- До края на 2022 г. ще поемем нови ангажименти за устойчиво укрепване на **военната мобилност** и инвестиции в нея и ще постигнем съгласие по амбициозен преразгледан план за действие. Това ще включва нови действия в области като цифровизацията, повишена киберустойчивост на транспортната инфраструктура и нейните поддържащи системи, а също и използване на изкуствен интелект и въздушен и морски транспорт за подобряване на военната мобилност в рамките на ЕС и извън него. В бъдеще ще увеличим допълнително инвестициите за военна мобилност и ще привлечем нови¹.
  - Незабавно ще ускорим изпълнението на проектите за транспортна инфраструктура с двойно предназначение, включително като концентрираме в началото бюджета за военна мобилност в рамките на плана за действие за военната мобилност и Механизма за свързване на Европа.
  - До края на 2022 г. ще започнем анализ на способността на транспортната инфраструктура на ЕС да поддържа широкомащабни движения с кратко предизвестие.
  - До 2025 г. ще завършим подобряването и хармонизирането на трансграничните процедури.

¹ Това ще бъде направено, без да се засяга следващата многогодишна финансова рамка на ЕС.

3. ДА ЗАЩИТАВАМЕ

Трябва да се подготвим оптимално за бързо възникващите предизвикателства. Чрез широк набор от средства нашите стратегически конкуренти се прицелват в нас посредством широк набор от инструменти и подлагат на изпитание нашата **устойчивост**, за да отслабят **сигурността** ни и активно да подкопаят нашия сигурен достъп до морското, въздушното, космическото и киберпространството. Все по-често сме изправени пред заплахи от хибридно естество. Освен това транснационалните заплахи като тероризма и разпространението на оръжия продължават да бъдат постоянно предизвикателство. Необходимо е значително да укрепим устойчивостта си чрез по-добро предвиждане, откриване и реагиране на такива заплахи. В това отношение редовният и структуриран преглед на нашия анализ на заплахата ще бъде от полза, но той е само единият от елементите.

Укрепване на ранното предупреждение, разузнавателната картина и сигурните комуникации

Ще инвестираме повече в изготвянето на общ анализ за повишаване на нашата **ситуационна осведоменост** и **стратегическото прогнозиране** с помощта на нашата система за ранно предупреждение и механизма за „сканиране на хоризонта“. Ще повишим нашата ситуационна осведоменост, основана на разузнавателна информация, и ще укрепим съответните способности на ЕС, по-специално в рамките на **единното звено на ЕС за анализ на разузнавателна информация**, както и Сателитния център на Европейския съюз. Това ще ни приближи и до установяването на **обща стратегическа култура** и ще допринесе за доверието в ЕС като стратегически участник. Трябва да поддържаме високите си постижения в осигуряването на автономно вземане на решения в ЕС, включително въз основа на геопропространствени данни. Ще засилим ролята на единното звено на ЕС за анализ на разузнавателна информация в качеството му на единна входяща точка за постъпващи стратегически разузнавателни сведения от гражданските и военните служби за разузнаване и сигурност на държавите членки. Това ще улесни обмена на стратегически разузнавателни данни, за да отговорим по-добре на предизвикателствата, пред които сме изправени, и да предоставим по-добри услуги на лицата, отговорни за вземането на решения във всички институции на ЕС и в държавите членки.

Тъй като институциите на Съюза са обект на все по-чести кибератаки или опити за намеса в техните системи, ЕС трябва да подобри защитата на своите най-критични процеси, активи и информация и да гарантира, че може да разчита на солидна и надеждна информация и на адекватни европейски комуникационни системи. Укрепването на разузнавателната картина ще изисква по-голяма **сигурност на комуникациите**. За тази цел ще оптимизираме правилата и разпоредбите за сигурност и ще укрепим общия подход на държавите членки, институциите, органите и агенциите на ЕС, както и на мисиите и операциите по линия на ОПСО, към защитата на информацията, инфраструктурата и комуникационните системи. Това ще изисква инвестиции в най-съвременен европейско техническо оборудване, инфраструктура и експертен опит. Като се основаваме на Стратегията на ЕС за киберсигурност, призоваваме институциите, агенциите и органите на ЕС да приемат допълнителни стандарти и правила за информационна и киберсигурност, както и за защитата на класифицираната информация на ЕС и чувствителната неклассифицирана информация, което ще улесни защитения обмен с държавите членки.

Хибридни заплахи, кибердипломация и чуждестранно манипулиране на информация и намеса

Ще повишим значително **устойчивостта** и способността си за борба с **хибридни заплахи**, кибератаки и чуждестранно манипулиране на информация и намеса. Държавни и недържавни чуждестранни участници постоянно усъвършенстват и съответно засилват своите тактики, техники и процедури, например използването на незаконната миграция като инструмент, стратегическата употреба на правото, както и прилагането на принуда, насочена срещу нашата икономическа и енергийна сигурност. Широк кръг съществуващи и евентуални нови инструменти на ЕС съответно ще бъдат обединени в по-обхванат **инструментариум на ЕС срещу хибридни заплахи**. Този инструментариум следва да осигури рамка за координиран отговор срещу хибридни кампании, засягащи ЕС и неговите държави членки, и следва да включва например превантивни мерки, мерки за сътрудничество, мерки за стабилизиране, ограничителни мерки и мерки за възстановяване, както и да укрепи солидарността и взаимопомощта. Държавите членки могат да предложат координирано разпределение на хибридните дейности, като признават, че възлагането е суверенен национален прерогатив. Нашата реакция изисква пълна мобилизация на всички съответни граждански и военни инструменти по целесъобразност, като се използват външните и вътрешните политики. Тя трябва да се основава и на общо разбиране и оценка на тези заплахи. Поради това ние ще укрепим способността си да откриваме, идентифицираме и анализираме такива заплахи и техния източник. В това отношение единното звено за анализ на разузнавателна информация (SIAC), и по-специално **звеното за синтез на информацията за хибридните заплахи**, ще осигури прогнозиране и ситуационна осведоменост. Като част от този по-широк инструментариум на ЕС срещу хибридни заплахи трябва да укрепим нашата **обществена и икономическа устойчивост**, да защитим критичната инфраструктура, както и нашите демокрации, а също и изборните процеси на равнището на ЕС и на национално равнище. Ще сформираме и приспособими към заплахата **екипи на ЕС за бързо реагиране при хибридни заплахи**, като използваме съответния секторен граждански и военен експертен опит от ЕС в подкрепа на държавите членки, мисиите и операциите по линия на ОПСО и държавите партньори да противодействат на хибридните заплахи. Ще създадем условия за полезни взаимодействия и ще проучим допълнителни възможности за сътрудничество с НАТО в областта на борбата с хибридните заплахи.

Трябва също така да можем да противодействаме бързо и силно на кибератаки, например на подпомаганите от държави злонамерени действия в киберпространството, насочени към критична инфраструктура, и атаките със софтуер за изнудване. За тази цел ще укрепим способността си за координирано разкриване и анализиране на кибератаките. Ще укрепим **инструментариума на ЕС за кибердипломация** и ще използваме пълноценно всичките му механизми, включително превантивни мерки и санкции срещу външни участници за злонамерени действия в киберпространството срещу Съюза и неговите държави членки. Ще допринесем за работата на съвместното киберзвено на ЕС с цел подобряване на съвместната ситуационна осведоменост и сътрудничеството между институциите на ЕС и държавите членки.

Ще реагираме твърдо на чуждестранното манипулиране на информация и намеса, както направихме с решителните си и координирани действия срещу дезинформационната кампания на Русия в контекста на нейната военна агресия срещу Украйна. Ще продължим да го правим, следвайки изцяло вътрешните политики на ЕС, като установим общо разбиране на заплахата и като доразвием редица инструменти за ефективно откриване, анализиране и справяне с тази заплахата и за налагане на финансова тежест за извършителите на такива дейности. За да засилим устойчивостта на обществото, ще засилим и достъпа до надеждна информация и безплатни и независими медии в целия Съюз. За тази цел, както се призовава и в Плана за действие за европейската демокрация, ще разработим **инструментариума на ЕС срещу чуждестранното манипулиране на информация и намеса**, включително в нашите мисии и операции по линия на ОПСО. Той ще укрепи възможностите ни за реагиране, капацитета ни за устойчивост и сътрудничество както в рамките на ЕС, така и в подкрепа на държавите партньори, и ще подобри ситуационната осведоменост чрез системата за бързо предупреждение. Ще придвижим напред и работата по съвместния оперативен механизъм за изборните процеси и евентуалното определяне на изборната инфраструктура като критична инфраструктура. Ще продължим да работим с партньори съмишленици като НАТО и Г-7, както и с гражданското общество и частния сектор и ще увеличим усилията си в рамките на ООН.

Гарантиране на достъпа ни до стратегически области

Ще продължим да развиваме **политиката на ЕС за киберотбрана** с цел защита, откриване, отбрана и възпиране на кибератаки. Това ще насърчи научните изследвания и иновациите, ще стимулира промишлената база на ЕС и ще утвърди ролята на образованието и обучението, за да се гарантира, че сме готови да действваме. По този начин ще се засили сътрудничеството между участниците от ЕС и държавите членки в областта на киберотбраната и ще се разработят механизми за мобилизиране на способностите на равнището на ЕС, включително в контекста на мисиите и операциите по линия на ОПСО. Освен това така ще се активизира и сътрудничеството с партньори съмишленици в областта на киберотбраната, по-специално НАТО. Изготвянето на нов **европейски законодателен акт за устойчивост на кибератаки** ще укрепи общия ни подход към киберинфраструктурата и стандартите. Ще работим за създаването на европейска инфраструктура от центрове за операции по сигурността.

В съответствие със Стратегията на ЕС за киберсигурност от 2020 г. ще развием **позицията на Съюза в киберпространството** чрез повишаване на способността ни за предотвратяване на кибератаки посредством изграждане на капацитет, развитие на способностите, обучение, учения, повишена устойчивост и чрез решителен отпор на кибератаки срещу Съюза, неговите институции и държави членки, като се използват всички налични инструменти на ЕС. Ще дадем допълнителен сигнал за решимостта си да предоставим незабавен и дългосрочен отговор на участниците в заплахи, които се стремят да възпрепятстват сигурния и открит достъп до киберпространството на ЕС и неговите партньори. Ще подкрепяме нашите партньори в повишаването на тяхната киберустойчивост и, в случай на киберкризи, ще развърщаме експертите на ЕС и държавите членки за оказване на подкрепа. Чрез редовни учения в областта на кибернетиката ще допринесем за по-нататъшното засилване на солидарността и взаимопомощта. Ще укрепим **способностите си за киберразузнаване**, за да повишим киберустойчивостта, като ще осигурим и ефективна подкрепа за нашите граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО, както и за нашите въоръжени сили. Ще увеличим оперативната съвместимост и обмена на информация чрез сътрудничество между военните екипи за незабавно реагиране при компютърни инциденти (mil CERT), както и при провеждането на отбранителни кибероперации. Признаваме, че повишаването на киберсигурността ни способства за това усилията ни по суша, въздух, море и в космическото пространство да станат по-ефективни и да доведат до по-голяма сигурност.

Свободата ни на действие зависи от безопасния, сигурен и автономен достъп до **космическото пространство**. Трябва да сме подготвени за по-конкурентна и оспорвана космическа среда. Поради нарастващата ни зависимост от космически системи и услуги ставаме все по-уязвими на безотговорно и враждебно поведение от страна на нашите стратегически конкуренти. Нарастващият брой на обектите в орбита и на космическите отпадъци също повишава рисковете и напрежението. Космическата програма на ЕС и другата космическа инфраструктура на Съюза и неговите държави членки допринасят за нашата устойчивост. Те предлагат ключови услуги, които заместват или допълват наземните инфраструктури за наблюдение на Земята, спътниковата навигация или телекомуникациите. Космическите системи на ЕС следва да предлагат глобална свързаност на участниците в областта на сигурността и отбраната. За тази цел ще работим върху предложението за базирана в космоса глобална сигурна комуникационна система на ЕС, включително чрез програмата на Съюза за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г.

Като се признава, че космическите активи на ЕС са под граждански контрол и се отчита значението на космическата програма на ЕС, налице е спешна необходимост от допълване на настоящата стратегия за космоса и укрепване на измеренията на сигурността и отбраната на Съюза в космическото пространство. Една нова **стратегия на ЕС за сигурност и отбрана в космическото пространство** ще ни помогне да изградим общо разбиране за свързаните с космическото пространство рискове и заплахи, да разработим подходящи ответни мерки и способности, за да реагираме по-ефективно и по-бързо при възникването на кризи, да укрепим устойчивостта си и да използваме пълноценно ползите и възможностите, свързани с космическото пространство. Тази стратегия следва да включва например политически, оперативни, дипломатически и управленски измерения.

Ще продължим да инвестираме в **ситуационна осведоменост в космическото пространство**, за да разберем по-добре рисковете, заплахите и уязвимостите, свързани с космоса, и да ги ограничим. Ще засилим иновациите в областта на изделията с двойна употреба и ще инвестираме в развитието на способностите, за да може Европа да се ползва с автономен достъп до космическото пространство. Ще защитаваме веригите за доставки в космическия сектор и ще инвестираме в ключови космически технологии в координация с Европейската агенция по отбрана и Европейската космическа агенция. Ще укрепим също така устойчивостта на свързаните с тях европейски вериги за доставки, за да гарантираме целостта, сигурността и експлоатацията на космическата инфраструктура. Ще работим в тясно сътрудничество с партньорите за намаляване на заплахите в съответствие с продължаващите усилия в рамките на ООН за разработване на норми, правила и принципи на отговорно поведение в космическото пространство. Ще работим за общ подход на ЕС към управлението на космическия трафик въз основа на съвместното съобщение на Комисията и върховния представител. Ще проведем учения, чрез които да тестваме устойчивостта на космическите ни активи и да набележим необходимите средства за преодоляване на уязвимите места, за да реагираме бързо и твърдо на свързани с космоса заплахи в случай на извънредна ситуация или криза. След като бъде валидиран механизмът за реагиране на заплахи на „Галилео“, ще го разширим, за да обхване и други компоненти на космическата програма на ЕС. Поставили сме си за цел и да укрепим допълнително солидарността, взаимопомощта и реакцията при кризи в случай на нападения от космоса или заплахи за базираните в космоса активи, включително чрез учения.

Въздушното пространство е от решаващо значение за сигурността на нашите територии и население, както и за международната търговия и пътувания. Държавните и недържавните участници поставят предизвикателства за нашата сигурност както на територията на ЕС, така и извън нея, например чрез отвлечане на граждански самолети, както и с нарастващото използване на безпилотни летателни апарати и нови технологии. Авангардните военни способности, например безпилотните летателни апарати, въздушните защитни средства със среден и голям обхват и съвременните въздухоплавателни средства, се разпространяват в световен мащаб и поставят все повече предизвикателства за безопасното и неограничено използване на въздушното пространство. Предизвикателство за свободния и сигурен достъп до въздушното пространство са и стратегиите за лишаване от достъп/затваряне на определени зони от страна на нашите конкуренти, по-конкретно в съседните ни региони. В тясно сътрудничество със съответните заинтересовани страни от гражданското въздухоплаване, както и с НАТО, ще продължим стратегическия размисъл, за да запазим неоспорвания достъп до въздушното пространство.

Въз основа на актуализираната Стратегия на ЕС за **морска сигурност** и плана за действие към нея ще продължим да инвестираме в нашата морска сигурност и глобално присъствие и по този начин ще гарантираме безпрепятствен достъп до открито море и морските коридори за комуникация, както и спазване на международното морско право. Провокативните незаконни действия по море, престъпните дейности като пиратството, трафикът, споровете за морски зони и прекомерните претенции, отказът на достъп и хибридните заплахи подкопават морската ни сигурност. За да защитим нашите морски интереси и критичната морска инфраструктура, включително на морското дъно, ще укрепим капацитета си за събиране и предоставяне на точна информация и разузнавателни данни за повишаване на ситуационната осведоменост, включително чрез обмен на информация между цивилни и военни участници. За тази цел ще продължим да разработваме съвместни решения в областта на оперативността, способностите и технологиите, включително чрез оптимално използване на рамката на постоянното структурирано сътрудничество. Ще доразвием механизма за **координирано морско присъствие**, като наред с това ще засилим взаимодействието и координацията между нашите военноморски операции по линия на ОПСО и съответните участници. За да повишим нашата готовност и устойчивост в морската област, ще организираме редовни военноморски учения на военноморските сили и бреговата охрана на държавите членки. Наред с това ще използваме пълноценно нашата политика на партньорство в морската област, например чрез престой в пристанища, обучение и учения, както и чрез изграждане на капацитет.

Борба с тероризма

Ще укрепим капацитета си за реакция с оглед на по-ефективното **предотвратяване и противодействие на тероризма**. С нашите инструменти по линия на ОПСО, както и други механизми, ще подкрепяме държавите партньори, включително чрез дипломатическа ангажираност и политически диалог, усилия по стабилизиране, програми за предотвратяване и противодействие на насилническият екстремизъм и сътрудничество в областта на върховенството на закона, като същевременно утвърждаваме пълното зачитане на правата на човека и международното право. Ще засилим ангажираността си със стратегическите партньори, включително в рамките на ООН и други многостранни форуми, като Глобалния форум за борба с тероризма и Световната коалиция за борба срещу Даиш. Ще противодействаме и на новите тенденции, като например използването на нови технологии за финансиране на тероризма и разпространение на терористично съдържание онлайн. Ще укрепим допълнително нашата мрежа от експерти в областта на борбата с тероризма в делегациите на ЕС.

Насърчаване на разоръжаването, неразпространението и контрола върху оръжията

Ще поддържаме, подкрепяме и доразвиваме рамката за **разоръжаване, неразпространение и контрол на оръжията**. Ще продължим да подкрепяме централната роля на Договора за неразпространение на ядреното оръжие и да изтъкваме необходимостта от спазване на всички произтичащи от него задължения, както и на поетите по време на предишни конференции за преглед ангажименти, включително необходимостта от постигане на конкретен напредък по отношение на цялостното прилагане на член VI, като крайната цел е пълно премахване на ядрените оръжия. Решени сме да се стремим към един по-безопасен и по-сигурен свят за всички в съответствие с целите на Договора по начин, насърчаващ международната стабилност, мир и сигурност. Трябва да повишим капацитета си за контрол на нематериалния трансфер, включително на научни знания, където е необходимо. Това предполага защита и укрепване на съществуващите режими за контрол на износа. Изправен пред нови предизвикателства, произтичащи от новите технологии, ЕС остава ангажиран със запазването на архитектурата за разоръжаване, неразпространение и контрол върху оръжията. Възприемането на координиран подход с партньорите също е от първостепенно значение в това отношение.

По отношение на контрола над въоръженията ЕС и неговите държави членки ще активизират обмена и усилията си за намиране на възможни решения за контрол на въоръженията при отчитане на собствените си интереси в областта на сигурността и в тясно сътрудничество с партньорите, особено Съединените щати и НАТО. Ще работим допълнително по този въпрос. Ще продължим да призоваваме за намаляване на броя на арсеналите от страна на държавите с най-голям ядрен арсенал чрез споразумения след новия СТАРТ, включително на стратегически и нестратегически разгърнати ядрени оръжия, и по-нататъшни дискусии относно мерките за изграждане на доверие, проверката, прозрачността на ядрените доктрини и стратегическите мерки за намаляване на риска.

Повишаване на устойчивостта спрямо изменението на климата, бедствията и извънредните ситуации

Изменението на климата и увреждането на околната среда са не само заплахи сами по себе си, но и умножаващи риска фактори. Глобалното затопляне води до **по-чести и екстремни метеорологични явления и природни бедствия**, както и до увреждане на екосистемите в целия свят, което повишава уязвимостта и експозицията. Това увеличава потенциала за социална, икономическа и политическа нестабилност и конфликти в нестабилни държави. Изменението на климата и увреждането на околната среда оказват въздействие върху ключовите енергийни инфраструктури, селскостопанските дейности и недостига на природни ресурси, като задълбочават съществуващите социални неравенства и излагат уязвимите общности на нови видове рискове. Поради това то има преки последици и за нашата сигурност и отбрана. Преходът към неутрални по отношение на климата икономики може да има социално, икономическо и политическо въздействие, което може да изостри податливите на конфликти ситуации. Ние правим допълнителна оценка на различните последици от изменението на климата и увреждането на околната среда върху глобалната и регионалната сигурност, както и върху въоръжените ни сили и нашите мисии и операции по линия на ОПСО. Ще адаптираме сектора на сигурността и отбраната на Съюза и нашите ангажименти по линия на ОПСО и ще увеличим енергийната и ресурсната ефективност, включително що се отнася до отпечатъка върху околната среда на нашите мисии и операции по линия на ОПСО, в съответствие с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Европейския зелен пакт, без да се намалява оперативната ефективност. За тази цел ще засилим ролята на зелените технологии и устойчивата цифровизация в рамките на въоръжените сили и сектора на отбраната в по-широк план. Ще включим също така съображенията, свързани с изменението на климата и околната среда, във всички граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО. Освен това ще укрепим капацитета си за анализ и системите за ранно предупреждение по отношение на специфичните предизвикателства пред сигурността, породени от изменението на климата и глобалния преход към неутрална по отношение на климата, ресурсно ефективна и кръгова икономика.

От съществено значение е да се възприеме интегриран подход за реагиране при големи кризи. Пандемията от COVID-19, както и кризата в Афганистан, ясно показаха колко е важно да се укрепва способността за **спасяване и евакуиране** на нашите граждани, когато те са изложени на риск извън нашите граници. Освен това тези събития откритоиха важната роля, която въоръжените сили могат да играят по време на **сложни кризи**. Военните участници в държавите членки могат да мобилизират значителни средства в подкрепа на гражданските участници в реакцията при бедствия в области като логистиката, медицинското обслужване и свързаната със сигурността подкрепа и инфраструктура. Въз основа на съществуващите структури на Военния секретариат на ЕС, като например звеното на ЕС за планиране на движенията, и механизмите на Комисията за хуманитарна помощ и помощ при бедствия ще подобрим способностите за оказване на военна помощ, както и ефективната координация между гражданските и военните власти на национално равнище и на равнището на Съюза. По този начин ще се гарантира, че като крайна мярка военните участници са готови да подпомагат гражданските органи при бъдещи извънредни ситуации и бедствия. Военният секретариат на ЕС може също да допринесе за координирането на логистичната подкрепа и помощ за държави членки и трети държави при криза, както и за използването на инструментите на ЕС, като Европейския механизъм за подкрепа на мира, или, по искане на държавите членки – клаузата за взаимопомощ, в съответствие с Договора за Европейския съюз. Механизмите на ЕСВД за реакция при кризи, нашата консулска подкрепа и полева сигурност също ще бъдат преразгледани и укрепени, за да подобрим помощта за усилията на държавите членки да защитават и спасяват своите граждани в чужбина, както и да подкрепим делегациите на ЕС в случаите, когато е необходимо да евакуират служители. Работейки с Механизма за гражданска защита на Съюза, ще подкрепяме усилията за гражданска помощ при бедствия и трябва да направим необходимото, за да сме в състояние безопасно да евакуираме гражданите си от места, засегнати от природни и антропогенни бедствия. В този контекст ще засилим и координацията с ООН и НАТО.

Цели

Трябва да се подготвим оптимално за бързо възникващите предизвикателства. Ще повишим значително нашата устойчивост. Ще обединим инструментите си за по-добро противодействие на хибридните заплахи, като разработим хибриден инструментариум. Това означава също така, че ще повишим нашата киберотбрана и киберсигурност и ще укрепим капацитета си за възпиране и противодействие на чуждестранно манипулиране на информация и намеса. Освен това трябва да сме в състояние да осигурим достъпа и присъствието си в открито море, във въздушното и в космическото пространство. Нашата цел е да повишим още повече устойчивостта си по отношение на свързаните с климата рискове и природните и причинените от човека бедствия, като същевременно искаме да постигнем неутрално по отношение на климата присъствие на ЕС по места. Ще укрепим и способността си да спасяваме и евакуираме нашите граждани, когато те са изложени на риск извън нашите граници. Всички тези усилия допринасят за укрепването на нашата солидарност и взаимопомощ.

Разузнавателни дейности и сигурност на комуникациите

- До края на 2022 г. единното звено на ЕС за анализ на разузнавателна информация ще направи преглед на **анализа на заплахите в ЕС** в тясно сътрудничество с разузнавателните служби на държавите членки. Такива редовни и структурирани прегледи ще се извършват най-малко на всеки 3 години или по-рано, ако променящият се стратегически контекст и контекст на сигурността го налагат.
- До 2025 г. ще укрепим **единното звено за анализ на разузнавателна информация** чрез повишаване на ресурсите и капацитета. До 2025 г. ще укрепим и **Сателитния център на ЕС**, за да повишим нашия капацитет за автономно геопространствено разузнаване.
- За да се улесни обменът на информация, в т.ч. на класифицирана информация, призоваваме институциите, агенциите и органите на ЕС да приемат през 2022 г. допълнителни **стандарти и правила за гарантиране на киберсигурността и сигурността на информацията**.

Хибридни заплахи, кибердипломация и чуждестранно манипулиране на информация и намеса

- През 2022 г. ще разработим **инструментариума на ЕС срещу хибридни заплахи**, който следва да осигури рамка за координиран отговор срещу хибридни кампании, засягащи ЕС и неговите държави членки, включващ например превантивни мерки, мерки за сътрудничество, мерки за стабилност, ограничителни мерки и мерки за възстановяване, както и да подкрепи солидарността и взаимопомощта. Този инструментариум ще обедини съществуващите и евентуалните нови инструменти, включително създаването на екипи на ЕС за бързо реагиране при хибридни заплахи, за да бъдат подкрепени държавите членки, мисиите и операциите по линия на ОПСО и страните партньори в противодействието на хибридните заплахи. Въз основа на базовите критерии на ЕС за хибридна устойчивост по сектори и настоящото положение във връзка със сигурността ще установим пропуските, нуждите и стъпките за тяхното преодоляване или удовлетворяване. Ще бъде преразгледан и наръчникът на ЕС за борба с хибридните заплахи.
- През 2022 г. ще укрепим допълнително **инструментариума за кибердипломация**, като проучим допълнителни ответни мерки.

- До 2022 г. ще разработим **инструментариум срещу чуждестранното манипулиране на информация и намеса**. По този начин ще укрепим способността си да откриваме, анализираме и реагираме на заплахи, включително чрез налагането на финансова тежест за извършителите. Ще укрепим допълнително способностите на ЕС за стратегическа комуникация и борба срещу дезинформацията. До 2023 г. ще създадем подходящ механизъм за систематично събиране на данни за инцидентите, улеснен от специално пространство за данни, за да се изгради общо разбиране за чуждестранното манипулиране на информация и намеса. До 2024 г. всички мисии и операции по линия на ОПСО ще бъдат напълно оборудвани със способности и ресурси за разгръщане на съответните средства от този инструментариум.

Стратегически области

- През 2022 г. ще продължим да развиваме **политиката на ЕС за киберотбрана** с цел защита, откриване, отбрана и възпиране на кибератаки. През 2022 г. ще предложим нов **европейски законодателен акт за устойчивост на кибератаки** и ще продължим да работим по **съвместното киберзвено**.
- До края на 2023 г. ще приемем **стратегия на ЕС относно сигурността и отбраната в космическото пространство**. Ще започнем с валидиране на механизма за реагиране на заплахи на „Галилео“ до края на 2022 г. и ще го разширим, за да обхванем и други компоненти на програмата. До края на 2022 г. ще проучим използването на механизми за солидарност, взаимопомощ и реакция при кризи в случай на нападения, произхождащи от космоса, или заплахи за космически активи. За тази цел ще проведем и учения, в рамките на които ще бъде изпитана солидарността и реакцията при събития и инциденти в космическото пространство, което допълнително ще подкрепи нашия общ стратегически подход към космическото пространство.
- Въз основа на актуализирана Стратегия на ЕС за морска сигурност, до 2025 г. ще доразвием и укрепим механизмите на ЕС за повишаване на осведомеността относно **морската сигурност**, като например общата среда за обмен на информация (CISE) и морския надзор (MARSUR), за да се постигне напредък в оперативната съвместимост, да се улесни вземането на решения и да се подпомогне повишаването на оперативната ефективност. Ще повишим допълнително видимостта на европейското военноморско присъствие в рамките на ЕС и извън него, включително чрез престой в пристанища, обучение и учения, както и чрез изграждане на капацитет.
- До края на 2022 г. ще предприемем стратегически размисъл **в областта на въздухоплаването**, за да осигурим свободен, безопасен и сигурен европейски достъп до въздушното пространство.

Борба с тероризма

- Ще засилим ангажираността си със стратегическите партньори и в рамките на многостранни форуми и допълнително ще укрепим мрежата от експерти в областта на борбата с тероризма в делегациите на ЕС. До началото на 2023 г. ще направим преглед на инструментите и програмите на ЕС, които допринасят за изграждането на капацитета на партньорите за борба с тероризма, с цел да повишим тяхната ефективност, включително за борба с финансирането на тероризма.

Насърчаване на разоръжаването, неразпространението и контрола върху оръжията

- До 2023 г. ще активизираме конкретните действия на ЕС в подкрепа на целите за **разоръжаване, неразпространение и контрол над въоръженията**. По-специално ще увеличим подкрепата си за партньорите и ще им помогнем да прилагат изцяло санкциите и процедурите за контрол. Ще продължим да призоваваме за споразумения след новия СТАРТ.

Изменение на климата, бедствия и извънредни ситуации

- До края на 2023 г., с оглед на пълното прилагане на пътната карта за **изменението на климата и отбраната**, държавите членки ще разработят национални стратегии за подготовка на въоръжените сили за изменението на климата. До 2025 г. всички мисии и операции по линия на ОПСО ще имат съветник по въпросите на околната среда и ще докладват за своя отпечатък върху околната среда.
- Ще подобрим **способността на въоръжените сили на държавите членки да оказват поддръжка на гражданските власти** в извънредни ситуации както на етапа на планиране, така и на етапа на провеждане, като същевременно повишим координацията между гражданските и военните власти на всички равнища. Това ще включва учения с реални действия и съвместни учения, които обхващат сценарии, свързани с оказването на помощ при бедствия, както и хуманитарна помощ в съответствие с хуманитарните принципи. До 2023 г. ще укрепим **структурите на ЕСВД за реакция при кризи**, в т.ч. **Ситуационния център**, за да увеличим капацитета си за реагиране при сложни извънредни ситуации, като евакуации и спасителни операции в чужбина, в тясно сътрудничество с Координационния център за реагиране при извънредни ситуации.

4. ДА ИНВЕСТИРАМЕ

В съответствие с Версайската декларация и предвид предизвикателствата, пред които сме изправени, и за да защитаваме по-добре нашите граждани, като същевременно отчитаме специфичния характер на политиката в областта на сигурността и отбраната на някои държави членки, трябва решително да инвестираме повече и по-добре в отбранителни способности и иновативни технологии както на равнището на ЕС, така и на национално равнище. Необходимо е да засилим отбранителните си способности и да оборудваме въоръжените си сили за предизвикателствата на съвременния свят. Трябва да сме по-смели и по-бързи в преодоляването на **слабостите на критичните способности**, в превъзможването на разпокъсаността, в постигането на пълна оперативна съвместимост на нашите сили и укрепването на устойчивата, конкурентоспособна и иновативна европейска отбранителна технологична и индустриална база в целия Съюз, което да гарантира и трансграничното участие на малките и средните предприятия. Признаваме, че увеличеното инвестиране в развитието на способностите за сътрудничество води до по-голяма ефикасност чрез увеличаване на икономии от мащаба и до по-ефективни действия. По този начин се подкрепят и европейските новатори и производители. Постигането на технологичен суверенитет в някои ключови технологични области, смекчаването на **стратегическите зависимости** в други и намаляването на уязвимостта на нашите вериги за създаване на стойност са от решаващо значение, ако искаме да посрещнем предизвикателствата на един по-опасен свят и да бъдем по-устойчиви. Сътрудничеството с единомислещи партньори по целия свят на реципрочна основа е от определящо значение за укрепването на устойчивостта на ЕС и на сигурността на доставките, като същевременно се намаляват стратегическите зависимости и се увеличават взаимните ползи.

Стратегическа ориентация

В съответствие с вече поетите по линия на ПСС ангажименти и с оглед на стратегическите предизвикателства, пред които сме изправени, става неотложно да **инвестираме повече и по-добре**. Поради това ще увеличим значително разходите си за отбрана, със съществен дял на инвестициите и фокус върху набелязаните стратегически недостатъци. Ще гарантираме координиран европейски подход на сътрудничество за тези повишени разходи на равнището на държавите членки и на ЕС, така че да постигнем максимални резултати, да повишим оперативната съвместимост и да използваме в максимална степен икономии от мащаба. За тази цел ще набележим стратегически ориентири за необходимите ресурси, така че да съвместим нуждите в областта на сигурността и пълноценното използване на инструментите на ЕС и да стимулираме основаните на сътрудничество инвестиции в отбраната.

В съответствие с договореното помежду ни равнище на амбиция ще работим заедно, за да адаптираме своевременно нашите военни сили и граждански способности, така че да са в състояние да действат бързо, да допринасят за гарантирането на нашите интереси и ценности, да повишават нашата устойчивост и да защитават Съюза и неговите граждани. За тази цел ще продължим да развиваме **пълноспектърни сили**, които са **гъвкави и мобилни, оперативно съвместими, технологично напреднали, енергийноефективни и устойчиви**. В съответствие с принципа за единен комплект въоръжени сили тези сили остават под контрола на държавите членки, като могат да бъдат развързани и в други рамки.

Ще адаптираме **планирането и развитието на отбранителните способности** на ЕС, по-специално като преразгледаме **сценариите** за планиране на способностите в рамките на процеса за приоритетните цели, така че да се постигне по-добро отразяване на оперативните реалности и стратегическото прогнозиране и да се осигурят необходимите способности за мисиите и операциите по линия на ОПСО. Тези сценарии включват бързо военно развърщане в неблагоприятна среда, както и реагиране на хибридни заплахи, осигуряване на достъп до стратегически области, напр. в открито море, във въздуха, в киберпространството и космическото пространство, и предоставяне на военна помощ на гражданските власти. Ще доразвием елементите на стратегическото планиране, като време за реагиране, продължителност, заобикаляща среда, разстояние и едновременност на операциите, които са необходими, за да се адаптират сценариите за планиране на способностите. Резултатите от процеса за приоритетните цели ще продължат да осигуряват съществен принос за плана за развитие на способностите, който обхваща бъдещите тенденции в отбранителните способности и технологичните перспективи.

Трябва да направим необходимото всички инициативи и инструменти за планиране и развитие на способностите в областта на отбраната на ЕС да бъдат включени в **националното планиране** в тази област. Ще продължим да полагаме усилия за съгласуване на резултатите от тези процеси с резултатите от съответните процеси в рамките на НАТО. Това ще повиши готовността, устойчивостта и оперативната съвместимост на нашия единен комплект въоръжени сили.

За да повишим ефективността на гражданските ни мисии по линия на ОПСО, ще разработим процес за развитие на гражданския капацитет и гражданските способности с цел по-добро структуриране и колективно удовлетворяване на нуждите на гражданските мисии по линия на ОПСО, на базата на сценарии, които отговарят и на нови заплахи. Въвеждането на **стратегическата складова база и платформата за подпомагане на мисиите** допринесе за способността ни да предоставяме оборудване и услуги за граждански мисии по линия на ОПСО. Наред с осигуряването на висококачествен и добре обучен персонал ще осигурим още по-бързи доставки на необходимото за гражданските мисии оборудване, включително оборудване, което дава възможност за осъществяването им в по-неблагоприятна среда.

Съгласувани и амбициозни способности

В двустранна или многостранна рамка редица държави членки започнаха разработването на ключови **проекти за стратегически способности**, например летателни системи от следващо поколение, Eurodrone, нов клас европейски военноморски плавателни съдове и основна наземна бойна система. Те ще променят осезаемо европейската сигурност и отбрана в бъдеще и ще доведат до сближаване с течение на времето. Изпълнението на препоръките, договорени в рамките на координирания годишен преглед на отбраната, ще бъде от съществено значение в това отношение.

Освен че инвестираме в бъдещи способности и иновации, трябва да използваме по-добре съвместните усилия за развитие и обединяване на способностите, включително чрез проучване на възможности за специализация на държавите членки. Ще се основем на успешни примери като европейския многонационален многофункционален танкерен и транспортен въздушен флот.

В рамките на ЕС и по-специално чрез постоянното структурирано сътрудничество и Европейския фонд за отбрана вече разработваме системи за командване и контрол, бронирани превозни средства, ракетни системи и артилерия, патрулни корвети, безпилотни и безекипажни въздушни и морски системи, способности за водене на електронна война, космическо наблюдение, бързо реагиране при кибератаки и високотехнологични системи за обучение. Ще инвестираме допълнително в **стратегически спомагателни способности** и в по-общ план в способностите, необходими за провеждането на пълния набор от мисии и операции, както е посочено в договореното ни равнище на амбиция. Ще увеличим усилията си за смекчаване на критичния недостиг на способности като стратегически въздушен транспорт, средства за базирана в космоса свързаност и комуникации, амфибийни способности, медицински активи, способности за киберотбрана и способности за разузнавателни данни, наблюдение и разузнаване, както и дистанционно управляеми летателни системи.

Трябва да намалим разпокъсаността и да развием способности от следващо поколение. За тази цел поемаме ангажимент да продължим работата по препоръките, набелязани в първия по рода си доклад относно **координирания годишен преглед на отбраната**, публикуван през 2020 г., включително договорените шест приоритетни области за развитие на способностите, за които би имало полза от засиленото сътрудничество между държавите членки в областта на отбраната. Това са: основен боен танк, войскови системи, европейски надводен патрулен кораб, капацитет за ограничаване и отказ на достъп и системи за защита срещу безпилотни летателни средства, отбрана в космическото пространство и засилена военна мобилност.

За да действваме бързо и да защитим нашите граждани, ще работим заедно за преодоляване на критичните пропуски. Ще използваме пълноценно постоянното структурирано сътрудничество и Европейския фонд за отбрана, за да разработим оперативно съвместими системи от висок клас и модерни технологии. Поемаме ангажимент да развиваме следните стратегически способности чрез съвместни проекти, по-специално:

- **Суша:** в тази област от ключово значение ще бъде способността на Съюза да провежда операции за управление на кризи и да осигурява технологичното си предимство на терен, включително в среда с висока интензивност на заплахите. Ще бъде създаден всеобхватен клъстер за наземни способности, който ще доведе до осъвременяване, модернизиране и постепенна подмяна на настоящите големи платформи и свързаните с тях логистични системи. Приоритетните области „Войскови системи“ и „Основен боен танк“ ще бъдат важен принос към тези усилия.
- **Море:** в тази област, за да се гарантира по-решителното присъствие на Съюза по море, както и способността за прехвърляне на военна сила, са необходими военноморски платформи от висок клас, включително безекипажни платформи за надводен и подводен контрол. Приоритетната област „Европейски надводен патрулен кораб“ ще бъде важна стъпка в тази посока.
- **Въздух:** в тази област установяването и поддържането на нашето предимство изисква развитието на изцяло оперативно съвместими способности от следващо поколение, по-специално бъдещи въздушни бойни системи, както и системи за въздушна отбрана. Постепенно ще интегрираме предвидените бъдещи въздушни бойни системи, включително дистанционно управляеми летателни системи, в съществуващите флоти от въздушни бойни системи по оперативно съвместим начин. Необходимо е също така да продължат усилията във връзка с ключовите спомагателни способности, по-специално способността за стратегически въздушен транспорт. Приоритетната област „Капацитет за ограничаване и отказ на достъп и системи за защита срещу безпилотни летателни средства“ допринася за измерението на тези усилия, свързано с въздушната отбрана.
- **Космическо пространство:** в тази област ще разработим нови сензори и платформи за авангардни технологии, които да позволят на Съюза и неговите държави членки да подобрят достъпа си до космическото пространство и да защитят своите базирани в космоса активи. Това включва по-специално разработването на базирано в космоса наблюдение на Земята, както и технологии за осведоменост за ситуацията в космоса и базирани в космоса комуникационни и навигационни услуги, които са от ключово значение за осигуряването на независим процес на вземане на решения. Приоритетната област „Отбрана в космическото пространство“ представлява първа стъпка в тази посока.
- **Кибернетично пространство:** в тази област нашите сили трябва да работят по координиран, информиран и ефикасен начин. Във връзка с това ще разработим и използваме интензивно нови технологии, по-специално квантовите изчислителни технологии, изкуствения интелект и големите информационни масиви, за да постигнем сравнителни предимства, включително по отношение на операциите за реакция в киберпространството и информационното превъзходство. Киберотбраната е от първостепенно значение, за да се гарантира разгръщането на пълния потенциал на приоритетна област „Засилена военна мобилност“ като основна спомагателна способност.

Ангажираме се да засилим сътрудничеството си в областта на развитието на способностите, по-специално чрез **постоянно структурирано сътрудничество**. По-конкретно това означава, че до 2025 г. държавите членки, участващи в постоянното структурирано сътрудничество, трябва да изпълнят всички по-обвързващи ангажименти, които са поели. През 2025 г. една трета от 60-те текущи проекта за постоянно структурирано сътрудничество ще осигурят очакваните способности и ще постигнат своите цели. Отвъд тези конкретни резултати нашата цел е да постигнем повече чрез изпълнение на договорените приоритети в областта на способностите и разработване на нови амбициозни проекти. Ще направим щателен преглед на изпълнението на тези ангажименти, за да можем през 2025 г. да постигнем съгласие по нови ангажименти за по-нататъшно задълбочаване на сътрудничеството в областта на отбраната.

Значителното укрепване и използването на пълния потенциал на финансовите инструменти на ЕС, в частност на **Европейския фонд за отбрана**, е ключово за засилването на нашите отбранителни способности и да готовността на въоръжените сили на държавите членки да се справят с предизвикателствата на бъдещите бойни полета. Ще засилим допълнително сътрудничеството и способностите, така че сътрудничеството в областта на отбранителната индустрия в рамките на ЕС за стане редовно. Това ще увеличи максимално потенциала на по-широките финансови инструменти на ЕС в подкрепа на сътрудничеството на държавите членки в областта на отбраната — от проектирането до придобиването. Това означава също, че следва да сме готови да съчетаем повишената амбиция на равнището на Съюза с подходяща дългосрочна финансова тежест на Европейския фонд за отбрана. Ще укрепим и привлечем чрез ефекта на лоста съвместните инвестиции в отбраната на равнището на ЕС, включително в научни изследвания и технологии. Ще използваме пълноценно потенциала на полезните взаимодействия с други финансови инструменти на ЕС като „Хоризонт Европа“, програма „Цифрова Европа“, Механизма за свързване на Европа, космическата програма на ЕС, Европейския съвет по иновациите и InvestEU. За да укрепим конкурентоспособността на отбранителната промишленост на ЕС, ще работим за допълнително стимулиране на съвместното възлагане на обществени поръчки за отбранителни способности, които се разработват чрез сътрудничество в рамките на ЕС. За целта ще бъде необходима допълнителна работа по предложенията на Комисията, наред с останалото за освобождаване от ДДС, нови решения за финансиране и потенциално укрепване на системата от бонуси на Европейския фонд за отбрана.

Ще постигнем напредък и в текущата работа за рационализиране и постепенно по-нататъшно сближаване на нашите практики за контрол върху износа на оръжие за отбранителни способности, разработени съвместно, по-специално в рамките на ЕС, като по този начин ще гарантираме, че продуктите, финансирани от Европейския фонд за отбрана, ще се ползват от адекватен и конкурентен достъп до международните пазари, в съответствие с Общата позиция на Съвета от 2008 година, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване, и без да се засягат суверенните решения на държавите членки.

Ще постигнем максимална **съгласуваност между инициативите на ЕС в областта на отбраната** – координирания годишен преглед на отбраната, постоянното структурирано сътрудничество и Европейския фонд за отбрана. Във връзка с това върховният представител/заместник-председател/ръководител на Европейската агенция по отбрана ще председателства ежегодни срещи на министрите на отбраната във връзка с инициативите на ЕС в областта на отбраната за развитието на способностите, като се използват пълноценно съществуващите формати.

Иновации, революционни технологии и намаляване на стратегическите зависимости

Нововъзникващите и революционни технологии като **изкуствения интелект**, квантовите изчислителни технологии, усъвършенстваното задвижване, био- и нанотехнологиите и новите материали и промишлен капацитет променят военното дело и пазарите в областта на отбраната. Вече инвестираме колективно в **иновации в областта на отбраната**, като съчетаваме гражданските, космическите и свързаните с отбраната научни изследвания и разработваме нови стандарти. Ще увеличим обаче усилията си както на национално равнище, така и чрез по-амбициозно използване на инструментите на ЕС, за да бъдем по-добре подготвени за бъдещото бойно поле и следващото поколение технологии. Ще осигурим амбициозно изпълнение на плана за действие относно полезните взаимодействия между гражданската, отбранителната и космическата промишленост. Ще създадем и **център за иновации в областта на отбраната** в рамките на Европейската агенция по отбрана, като работим в партньорство с Комисията, за да се засили и координира сътрудничеството между държавите членки по отношение на иновациите в областта на отбраната. Във връзка с това ще осигурим полезни взаимодействия с действията на Европейския съвет по иновациите и Европейския фонд за отбрана в областта на революционните технологии. Комисията, в координация с Европейската агенция по отбрана, ще разработи иновационна схема на ЕС в областта на отбраната с цел ускоряване на иновациите в областта на сигурността и отбраната за ЕС и неговите държави членки.

Иновативната, конкурентоспособна и устойчива европейска отбранителна технологична и индустриална база, която гарантира сигурност на доставките и авангардни технологии, е по-важна от всякога и от ключово значение за заетостта, търговията, инвестициите, сигурността и научните изследвания в ЕС. Европейският сектор на отбраната може също така да допринесе за растежа и устойчивото икономическо възстановяване след пандемията. Трябва да гарантираме, че тя може да се възползва пълноценно и бързо от циклите на гражданските иновации, и да премахнем съществуващите пречки. Ще инвестираме и в технологии с двойна употреба. Това е от съществено значение, тъй като нашите стратегически конкуренти бързо инвестират в критични технологии и поставят предизвикателство пред нашите **вериги на доставка** и достъпа до ресурси. С трансформирането на технологичната среда нашите нови рамки за сътрудничество ни дават възможност да не повтаряме разпокъсаността и неефективността от миналото и да следваме европейски подход от самото начало. Ще стимулираме научните изследвания, технологичното развитие и иновациите и ще намалим нашите стратегически зависимости в критичните технологии и веригите за създаване на стойност. Пътната карта на Европейската комисия за технологии от решаващо значение за сигурността и отбраната предлага методика за справяне с тези предизвикателства чрез по-тясно сътрудничество между ЕС и държавите членки. Това би могло да допринесе и за укрепването на устойчивостта на европейската икономика и вериги на доставки в съответствие с Глобалния портал на ЕС.

Инвестирането в иновации и по-доброто използване на гражданските технологии в областта на отбраната е от ключово значение за укрепване на **технологичния ни суверенитет**, намаляване на стратегическите зависимости и запазване на интелектуалната собственост в ЕС. Чрез Обсерваторията за критични технологии ще продължим да наблюдаваме и идентифицираме такива стратегически зависимости в сектора на сигурността и отбраната. Планът за действие на EDA относно нововъзникващите и революционни технологии също ще допринесе за тези усилия. Ще насърчаваме също полезните взаимодействия между гражданските, отбранителните и космическите научни изследвания и иновации и ще инвестираме в критични и нововъзникващи технологии и иновации в областта на сигурността и отбраната. Укрепването на устойчивостта на нашите вериги на доставка и на достъпа на промишлеността до частно финансиране ще бъде необходимо за нашата европейска отбранителна технологична и индустриална база. Европейската инвестиционна банка следва също така да използва всички свои инструменти, за да допринесе за това усилие. Също толкова важно е да се гарантира, че хоризонталните политики на ЕС, като например инициативите за устойчиво финансиране, остават в съответствие с усилията на Европейския съюз за улесняване на **достатъчния достъп на европейската отбранителна промишленост до публично и частно финансиране и инвестиции**. Пълноценното използване на рамката на Съюза и националните механизми за **скрининг на преките чуждестранни инвестиции** продължава да бъде от решаващо значение за идентифицирането и смекчаването на рисковете за сигурността и обществения ред, включително във връзка с инвестициите в сектора на отбраната. Ще разгледаме допълнителни предложения за смекчаване на рисковете за дружествата, които произвеждат ключови технологии и продукти и са изправени пред придобивания от субекти извън ЕС. Във всички държави членки следва да бъдат въведени национални механизми за скрининг на възможно най-ранен етап. Наред с това следва да бъдат допълнително укрепени инструментите за противодействие на чуждестранни извънтериториални мерки и опити за икономическа принуда, които оказват въздействие върху стратегическите интереси и промишлеността на ЕС. В областта на киберсигурността бързо ще приведем в действие Европейския център за експертни познания в областта на киберсигурността, за да разработим силна европейска **екосистема за киберпромишленост и технологии**, да подкрепим дружествата, специализирани в областта на киберсигурността, и да повишим в още по-голяма степен ресурсите и уменията в областта на киберсигурността и киберотбраната на равнището на ЕС.

Разработването на **нововъзникващи и революционни технологии** е от ключово значение за поддържането на военно предимство, включително чрез специалния бюджет по линия на Европейския фонд за отбрана. Нашите конкуренти все по-често използват стратегически технологии и данни, без да спазват действащите **международни норми и правила**. Поради това се нуждаем от по-добра аналитичност по отношение на тенденциите и зависимостите при нововъзникващите и революционни технологии и на все по-засиленото им използване от стратегически конкуренти. За тази цел ще използваме Обсерваторията за критични технологии на Комисията, за да осъществяваме координация и да постигнем пълно разбиране на критичните зависимости от неща като полупроводниците, компютърните технологии „в облак“ и авангардните технологии, квантовите изчислителни технологии и изкуствения интелект. В това отношение ще използваме и работата на EDA по ключовите стратегически дейности. Ще смекчим рисковете за сигурността на доставките и колективно ще увеличим усилията си, като инвестираме съвместно в технологии, които са от решаващо значение за сигурността и отбраната, и ще ги защитаваме. Ще работим с всички партньори за насърчаване на спазването на приложимите етични и правни стандарти. В това отношение сътрудничеството ни в рамките на ООН ще бъде от съществено значение, особено при определянето и прилагането на общите норми в Конвенцията за конвенционалните оръжия.

И накрая, трябва да използваме иновациите, за да повишим **енергийната ефективност** на сектора на отбраната, включително мисиите и операциите по линия на OIPCO, без да се намалява оперативната ефективност. Ще разработим общи критерии и стандарти за засилено използване на възобновяеми енергийни източници и за устойчивостта на свързаната с отбраната критична инфраструктура. Специален акцент ще бъде поставен върху иновациите и стандартите, които могат да спомогнат за намаляване на отпечатъка на въоръжените сили върху околната среда и да създадат възможности за повторно използване на ценни компоненти и редки суровини.

Цели

Ще повишим значително разходите си за отбрана, за да съответстват на колективната ни амбиция за намаляване на слабостите на критичните военни и граждански способности. Ще укрепим и нашата европейска отбранителна технологична и индустриална база в целия Съюз, което също така гарантира трансграничното участие на малките и средните предприятия. В съответствие с обвързващите ангажименти в рамките на постоянното структурирано сътрудничество разходите за отбрана редовно ще се увеличават в реално изражение, за да бъдат в крак с нашата колективна амбиция в сферата на отбраната. В бъдеще допълнително ще мобилизираме и ще увеличим съвместните инвестиции за отбрана на равнището на ЕС, включително в областта на научните изследвания и технологиите, чрез Европейския фонд за отбрана². Ще инвестираме в критични и нововъзникващи технологии и иновации, ще намалим стратегическите си зависимости, ще осигурим вериги на доставка и ще повишим защитата на интелектуалната ни собственост. Ще си сътрудничим на реципрочна основа и с единомислещи партньори по света, за да увеличим взаимните ползи.

Разходи за отбрана

- До средата на 2022 г., при пълно спазване на националните прерогативи и в съответствие с поетите от нас ангажименти, включително тези, направени в рамките на други организации, ще проведем обмен на мнения относно своите национални **цели за увеличаване и подобряване на разходите за отбрана**, за да задоволим нашите нужди в областта на сигурността, да постигнем максимални резултати, да повишим оперативната съвместимост и да се възползваме в максимална степен от икономии от мащаба, включително чрез координиран европейски подход на сътрудничество и пълноценно използване на инструментите на ЕС.
- Приканваме Комисията, в координация с Европейската агенция по отбрана, до средата на май да представи **анализ на недостига на инвестиции в отбраната** и да предложи всички необходими по-нататъшни инициативи за засилване на промишлената и технологичната база на европейската отбрана.
- Комисията ще **подготви допълнителни стимули** за съвместните инвестиции на държавите членки в стратегически отбранителни способности, по-специално такива, които да бъдат разработени и/или закупени съвместно в рамките за сътрудничество на Европейския съюз, и ще докладва за развитието, препятствията и възможностите, свързани с многонационалните проекти за отбранителни способности в годишния доклад за единния пазар.

Развитие на способностите

- До 2023 г. ще **преразгледаме процеса си за приоритетните цели** и ще доближим развитието на военните способности до оперативните нужди, което представлява съществен принос за плана за развитие на способностите. До средата на 2022 г. ще бъдат разработени подробни елементи на стратегическото планиране, които са необходими за адаптиране на сценариите за планиране на способностите.
- От 2022 г. нататък **годишните срещи на министрите на отбраната във връзка с инициативите на ЕС в областта на отбраната за развитието на способностите на ЕС** ще бъдат организирани и председателствани от върховния представител/заместник-председател на Комисията/ръководител на Европейската агенция по отбрана, като се използват пълноценно съществуващите формати.

² Това ще бъде направено, без да се засяга следващата многогодишна финансова рамка на ЕС.

- До 2024 г. ще бъде създаден **процес за развитие на гражданските способности**, за да се оценят нуждите от способности, да се разработят изисквания, да се извърши анализ на пропуските и периодично да се прави преглед на постигнатия напредък в съответствие с новия Пакт относно гражданското измерение на ОПСО.

Стратегически способности

- Ангажираме се да използваме инициативите на ЕС в областта на отбраната, за да намалим в значителна степен до 2025 г. критичните пропуски по отношение на **стратегическите спомагателни способности**, по-специално във връзка с капацитета на ЕС за бързо развърщане, като стратегическия въздушен транспорт, средствата за космически комуникации, амфибийните способности, медицинските активи, способностите за киберотбрана и способностите за разузнавателни данни, наблюдение и разузнаване.
- В рамките на настоящото десетилетие и след това ще съсредоточим усилията си за развитие на способностите върху способностите от следващо поколение във всички области, включително на равнище системи и подсистеми, в приоритетните области, определени в координирания годишен преглед на отбраната, по-специално:
  - **Суша:** в тази област ще модернизираме войсковите системи като ядро на индивидуалната защита на силите и оперативната ефективност във всички видове операции и ще разработим система от основни бойни танкове като способност от следващо поколение за Съюза при конвенционални операции с висока интензивност, както и при операции за управление на кризи.
  - **Море:** в тази област с оглед на подобряването на морската ситуационна осведоменост и защитата на силите ще заменим крайбрежните патрулни кораби и патрулните кораби в открито море, като разработим свързани в цифрова мрежа военноморски платформи от висок клас, включително военноморски безекипажни платформи.
  - **Въздух:** в тази област ще разработим бъдещи въздушни бойни системи като изцяло оперативна съвместима способност от следващо поколение за осигуряване на въздушно предимство. Това ще бъде допълнено от системите за защита срещу безпилотни летателни средства и ще допринесе за създаването на европейски стандарт за капацитет за ограничаване и отказ на достъп.
  - **Космическо пространство:** в тази област ще разработим нови сензори и платформи за базирано в космоса наблюдение на Земята, както и технологии за осведоменост за ситуацията в космоса и базирани в космоса комуникационни услуги.
  - **Кибернетично пространство:** в тази област ще увеличим усилията си за развитие и свързване на нашите способности за осигуряване на необходимата устойчивост и способност за действие във всички области, като се съсредоточим по-специално върху засилената военна мобилност, която е основна спомагателна способност.
- До 2023 г., за да запазим способността за развитие на способностите в Европа, ще предприемем мерки за насърчаване и улесняване на **достъпа до частно финансиране** за отбранителната промишленост, включително чрез оптимално използване на Европейската инвестиционна банка.

- Ще разработим допълнителни стимули за насърчаване на колективните инвестиции на държавите членки в **съвместни проекти и съвместно възлагане на обществени поръчки** за отбранителни способности, които се развиват посредством сътрудничество в рамките на ЕС. Това включва, наред с другото:
  - До началото на 2023 г. – работа по предложение на Комисията, което ще даде възможност за **освобождение от ДДС** в подкрепа на съвместното възлагане на обществени поръчки и собствеността върху отбранителните способности, разработени в сътрудничество в рамките на ЕС;
  - До средата на 2023 г. – работа по предстоящите предложения за **нови решения за финансиране** с цел улесняване на съвместното възлагане на обществени поръчки от страна на държавите членки за стратегически отбранителни способности на ЕС;
  - След междинната оценка на ЕФО – работа по евентуално изменение на Регламента за Европейския фонд за отбрана с цел адаптиране и укрепване на **системата от бонуси на ЕФО**, когато държавите членки се ангажират съвместно да придобият и/или притежават отбранителните способности в процес на разработване.

Стратегически технологии и зависимости в областта на сигурността и отбраната

- През 2022 г. ще създадем **център за иновации в областта на отбраната** в рамките на Европейската агенция по отбрана, който ще работи в партньорство с Комисията с цел търсене на възможности за полезни взаимодействия с нейните имащи отношение работни направления, включително Схемата на ЕС за иновации в областта на отбраната. Параметрите на този център ще бъдат определени в рамките на Европейската агенция по отбрана.
- От 2022 г. нататък ще продължим да установяваме стратегически зависимости в сектора на отбраната чрез **Обсерваторията за критични технологии** и ще предприемем действия за намаляването им чрез мобилизиране на инструментите и политиките на ЕС и държавите членки и проучване на всички възможни пропуски в наличните. Ще работим заедно с Комисията и EDA за разработване на стратегически координиран подход за целия ЕС от най-началните етапи за ключовите технологии от значение за сигурността и отбраната. В това отношение ще използваме и работата на EDA по ключовите стратегически дейности. Ще продължим да използваме **рамката на ЕС за скрининг на чуждестранните и преките инвестиции** за установяване на инвестиции в сектора на отбраната на ЕС, които застрашават сигурността или обществения ред. Ще разгледаме допълнителни предложения за смекчаване на тези рискове за сектора на отбраната на ЕС.
- От 2022 г. нататък ще продължим да насърчаваме научните изследвания, технологичното развитие и иновациите в целия ЕС и ще намалим **стратегическите си зависимости** в областта на технологиите и веригите за създаване на стойност, които са от критично значение за сигурността и отбраната, въз основа на всеобхватната стратегическа изследователска програма на EDA и пътната карта относно ключовите технологии в областта на сигурността и отбраната, предложена от Европейската комисия.
- През 2023 г. ще направим оценка, заедно с Комисията, на риска за нашите **вериги на доставки на критична инфраструктура**, по-специално в областта на цифровите технологии, за по-добра защита на интересите на ЕС в областта на сигурността и отбраната.

5. ДА СИ ПАРТНИРАМЕ

Партньорствата са съществен инструмент в подкрепа на амбицията на ЕС да бъде глобален стратегически фактор. Партньорите също ще имат полза от по-силен и разполагаш с повече способности ЕС в областта на сигурността и отбраната. Те могат да ни помогнат да **поддържа**ме основания на правила международен ред и ефективното многостранно сътрудничество, в които ООН заема централно място, да определяме международни норми и стандарти и да допринасяме за мира и сигурността по света. Ще укрепваме индивидуализирани партньорства, когато са **взаимноизгодни**, обслужват интересите на ЕС и подкрепят ценностите ни, особено когато е налице общ ангажимент за интегриран подход към конфликтите и кризите, изграждането на капацитет и устойчивостта. От особено голямо значение в това отношение е тясното сближаване по въпросите на ОПСО, по-специално по въпросите, които засягат общите интереси. Имаме дългогодишна практика на съвместна работа с **партньори** и активно се стремим да ги включваме в граждански и военни мисии и операции по линия на ОПСО.

От първостепенно значение е стратегическите ни партньорства да реализират своя потенциал и да се справим със съществените протичащи в момента промени в областта на сигурността. Ще продължим да инвестираме в **устойчивостта на партньорите** в съседни държави и извън тях, по-специално чрез по-широкообхватни инструменти на Съюза за мир, сигурност, съседство, развитие и сътрудничество.

Многостранни и регионални партньори

Стратегическото партньорство на ЕС с НАТО е от основно значение за нашата евроатлантическа сигурност, както пролича отново в контекста на военната агресия на Русия срещу Украйна през 2022 г. ЕС остава изцяло ангажиран с по-нататъшното укрепване на това ключово партньорство също и с цел насърчаване на трансатлантическите връзки. Въз основа на безпрецедентния напредък, постигнат по отношение на укрепването на сътрудничеството с **НАТО** от 2016 г. насам, трябва да се предприемат допълнителни амбициозни и конкретни стъпки за разработване на общи отговори на съществуващите и новите заплахи и общи предизвикателства. Съвместните декларации, подписани през 2016 г. и 2018 г., са основните стълбове на това сътрудничество. В духа на тези съвместни декларации и въз основа на принципите на приобщаване, реципрочност, откритост и прозрачност, както и автономността на двете организации при вземането на решения, ще продължим нашето **тясно и взаимноизгодно сътрудничество**. Ще засилим допълнително текущото сътрудничество в областта на политическия диалог, обмена на информация, операциите за управление на кризи, развитието на военните способности и военната мобилност. Ще задълбочим съвместната си работа за засилване на морската сигурност и борбата с хибридните заплахи, включително чуждестранното манипулиране на информация и сигурността на киберпространството, както и прилагането на Програмата за жените, мира и сигурността. Освен това ще разширим сътрудничеството си в областта на нововъзникващите и революционни технологии, изменението на климата и отбраната, устойчивостта и космическото пространство.

За да се подобри **политическият диалог**, ще организираме по-чести и приобщаващи съвместни срещи на високо равнище ЕС – НАТО, на които да се разглеждат стратегически значими въпроси. Ще се засили целенасоченият обмен чрез редовни съвместни заседания на Комитета по политика и сигурност на ЕС и Северноатлантическия съвет. Взаимодействията между шабовете с НАТО са основна характеристика на нашето партньорство, но те могат да се активизират допълнително чрез засилване на стратегическата комуникация, координиране и/или приемане на съвместни изявления и провеждане на съвместни посещения на висши представители на ЕС и НАТО. Диалогът и сътрудничеството следва да се активизират чрез засилен обмен с НАТО относно оценката на обстановката, свързана със сигурността – от **съвместна ситуационна осведоменост** до прогнозни дейности. В това отношение способността ни за обмен на неklasифицирана и klasифицирана информация е от решаващо значение.

Паралелните и координирани учения, организирани от ЕС и НАТО, дават възможност за обмен на информация и подобряват готовността ни за справяне с взаимно засягащите ни проблеми, свързани със сигурността, включително сложни хибридни атаки. Нашият подход към ученията обаче ще трябва да се доразвие, за да отговаря по-ефективно на променящите се геополитически и технологични тенденции в момента. Специализираните дискусии въз основа на сценарии и по-нататъшното включване на **военната мобилност** в бъдещите учения ще бъдат от първостепенно значение. Преминаването към **съвместни и приобщаващи учения** ще бъде истински двигател за засилено сътрудничество между ЕС и НАТО и начин за изграждане на доверие, подобряване на оперативната съвместимост и задълбочаване на нашето партньорство. Това изисква подходящ обмен на информация.

За да поддържаме основаното на правила многостранно сътрудничество и принципите на Устава на ООН, трябва да засилим нашето стратегическо партньорство с **Организацията на обединените нации (ООН)**. Ще гарантираме съгласуваност с действията на ООН в областта на мира и сигурността и ще подкрепим изпълнението на препоръките от доклада на генералния секретар на ООН „Нашата обща програма“, включително „Новата програма за мир“. Ще засилим значително политическия си диалог с ООН чрез политически контакти на високо равнище и съвместни изявления.

Чрез нашите граждански и военни мисии и операции работим заедно с ООН в редица театри на действия, но можем да направим повече, за да спомогнем за укрепването, сближаването, заместването или допълването на задачите и мисиите на ООН. В това отношение ще засилим стратегическото си партньорство с ООН в областта на мироопазващите операции и управлението на кризи, включително с въвеждането на новия съвместен набор от приоритети за мироопазващите операции и управлението на кризи за периода 2022–2024 г. Това включва по-специално по-голяма **оперативна координация** на терен и сътрудничество при планирането на действия при извънредни ситуации и взаимна подкрепа. За тази цел ще използваме пълноценно Рамковото споразумение между ЕС и ООН за взаимна подкрепа в нашите съответни мисии и операции в тази област. Ще продължим да насърчаваме работата по въпросите на жените, мира и сигурността и да укрепваме сътрудничеството си по отношение на децата във въоръжени конфликти.

За да могат ЕС и ООН да се справят с бъдещите предизвикателства, е необходим по-динамичен подход към **ранното предупреждение, предотвратяването на конфликти и посредничеството**. Структурираният обмен на информация, съвместното „сканиране на хоризонта“, стратегическото прогнозиране и съобразените с равенството на половете анализи на конфликтите могат да ни помогнат да използваме по най-добрия начин своите знания и експертен опит. Това е важно, ако искаме да отговорим на новите и бързо развиващите се предизвикателства като изменението на климата, пандемии, тероризма, организираната престъпност, нововъзникващите и революционни технологии, както и хибридните заплахи, в т.ч. кибератаките и дезинформацията.

Ще засилим сътрудничеството си с **Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)**, по-специално в областта на предотвратяването на конфликти и управлението на кризи. Успоредно с развитието на по-тесни оперативни връзки с ОССЕ в Западните Балкани, източното съседство и Централна Азия ще проучим как ЕС може да работи в по-тясно сътрудничество с мисиите на ОССЕ по места и да укрепим отношенията си с Центъра на ОССЕ за предотвратяване на конфликти. Акцентът ще бъде поставен върху **мерките за изграждане на доверие и обмена на информация** за ранно предупреждение, предотвратяването на конфликти, управлението на кризи, управлението на сигурността и реформите и постконфликтното стабилизиране. Съвместните дейности на ЕС и ОССЕ като обучението и обмена на добри практики и извлечени поуки могат да доведат до напредък на нашето сътрудничество.

Ще продължим да укрепваме стратегическото си сътрудничество с **Африканския съюз (АС)** въз основа на политически диалог и оперативен ангажимент от Сомалия до Сахела. Това може да се постигне чрез съвместни посещения на място и по-тясна координация на ниво планиране и провеждане. Ще се стремим към **по-силно и балансирано** партньорство в областта на сигурността с африканските партньори. За тази цел ЕС ще развие по-тесни оперативни връзки с регионални и подрегионални организации, като Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS) и Г-5 от Сахела, Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР) и Междуправителствения орган за развитие. В качеството си на надежден гарант на сигурността ЕС ще увеличи усилията си в подкрепа на инициативи под африканско ръководство, които допринасят за мира и сигурността на африканския континент, включително мироопазващи операции под африканско ръководство. В този контекст ще насърчаваме прилагането на рамката на АС за спазване на правата на човека. Ще развиваме контакти между военните и между полициите с африканските партньори, за да повишим ситуационната осведоменост. Освен това ще засилим тристранното сътрудничество между ЕС, ООН и АС, както и ще подобрим координацията между трите африкански члена (А3) и държавите — членки на ЕС, в рамките на Съвета за сигурност на ООН.

Тъй като Индийско-Тихоокеанският район се превръща във все по-важен регион, ще работим заедно с **Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН)** за повишаване на общата осведоменост и обмена на информация за насилствения екстремизъм, химическите, биологичните, радиологичните и ядрените заплахи, киберсигурността, морската сигурност, транснационалната престъпност, хуманитарната помощ и помощта при бедствия и управлението на кризи. С оглед на пълноправното членство във формата „среща плюс на министрите на отбраната на АСЕАН“ ще се възползваме от всяка възможност да участваме в съвместни дейности за повишаване на осведомеността с АСЕАН и да допринасяме за усилията му за изграждане на паназиатски договорености в областта на сигурността. Работейки по-специално чрез Регионалния форум на АСЕАН, ще продължим да укрепваме приноса и присъствието си в областта на сигурността в **Индийско-Тихоокеанския** регион.

Ще продължи да се развива и по-нататъшното сътрудничество с други регионални организации, включително Лигата на арабските държави (ЛАД) и Съвета за сътрудничество на арабските държави от Персийския залив (ССАДПЗ).

Индивидуализирани двустранни партньорства

Ще работим по-съгласувано, последователно и всеобхватно с нашите **двустранни партньори** по света, включително като използваме пълноценно и укрепваме нашата мрежа от военни съветници и експерти в областта на борбата с тероризма в делегациите на ЕС. Ще продължим да изграждаме **тематични партньорства** въз основа на общи ценности и интереси, като същевременно отчитаме интензивността и специфичните характеристики на нашите съществуващи отношения. За тази цел ще включваме по-систематично въпроси от областта на сигурността и отбраната в политическия диалог с партньорите. Освен това на всеки две години ще свикваме **форум на ЕС за партньорство в областта на сигурността и отбраната**, на който да събираме нашите партньори. Форумът ще предостави възможност за обсъждане на високо политическо равнище на актуални и тематични въпроси, свързани със сигурността и отбраната. Той ще даде възможност на Европейския съюз да обедини партньорите и да демонстрира тяхната подкрепа за приноса на Съюза към международния мир и сигурност и предизвикателствата, пред които сме изправени. Целта е да се укрепят партньорствата чрез създаване на съзнание за обща цел. Това ще допринесе за повишаване на ефективността на координираните международни усилия, като същевременно ще укрепи надеждността и легитимността на действията на ЕС.

Партньорството ни със **САЩ** е стратегическо значение и трябва да задълбочим сътрудничеството си в областта на сигурността и отбраната по взаимноизгоден начин. Вече работим със САЩ по широк кръг от области на политиката за сигурност и отбрана, както и на терен. Необходимо е обаче да използваме импулса, даден с изявлението от срещата на върха между ЕС и САЩ през юни 2021 г. **Специалният стратегически диалог по въпросите на сигурността и отбраната** между ЕС и САЩ е важен елемент от консолидирането на трансатлантическия алианс. Той ще създаде по-тясно и взаимноизгодно сътрудничество в сфери като съответните инициативи в областта на сигурността и отбраната, разоръжаването и неразпространението, въздействието на нововъзникващите и революционни технологии, изменението на климата и отбраната, киберотбраната, военната мобилност, борбата с хибридните заплахи, включително чуждестранното манипулиране на информация и намеса, управлението на кризи и отношенията със стратегически конкуренти.

Ще задълбочим конструктивните си отношения с **Норвегия**, която е нашият най-тясно асоцииран партньор чрез Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП), както и с **Канада**, с която нашето дългогодишно сътрудничество в областта на сигурността и отбраната показва нашия общ ангажимент за мир и сигурност. Оценяваме специалните диалози по въпросите на сигурността и отбраната с тези и други единомислещи партньори. Оставаме отворени за широк и амбициозен ангажимент по отношение на сигурността и отбраната с **Обединеното кралство**.

С **Турция**, която има принос в мисии и операции по линия на ОПСО, ще продължим да си сътрудничим в области от общ интерес. Оставаме ангажирани с развиването на взаимноизгодно партньорство, но това изисква равностоен ангажимент от страна на Турция за постигане на напредък по пътя на сътрудничеството, за трайно намаляване на напрежението и за преодоляване на опасенията на ЕС в съответствие с изявлението на членовете на Европейския съвет от 25 март 2021 г.

Запазваме ангажимента си за подобряване на устойчивостта на обществата и демократичните процеси, политическите институции и критичната инфраструктура в **Западните Балкани**, както и за повишаване на киберсигурността, за борба с дезинформацията и за подкрепа на усилията за борба с тероризма в региона. За да се подпомогне изграждането на граждански и военен капацитет и устойчивост в региона, от първостепенно значение е тясното сътрудничество с ООН, НАТО и ОССЕ. Приветстваме редовния принос на нашите партньори от Западните Балкани към нашите мисии и операции по линия на ОПСО.

Предвид заплахата за суверенитета, стабилността, териториалната цялост и управлението на **източните ни партньори** ще засилим сътрудничеството си в областта на сигурността и отбраната с цел укрепване на тяхната устойчивост. Ще продължим да подпомагаме Украйна и нейния народ заедно с нашите международни партньори, включително чрез допълнителна политическа, финансова, хуманитарна и логистична подкрепа. Предизвикателствата, пред които са изправени Грузия и Република Молдова, включително враждебната намеса от страна на Русия и широкото използване на военни инструменти и хибридни тактики, застрашават тяхната стабилност и демократичните им процеси и имат преки последици за собствената ни сигурност. Поради това ние ще продължим да си сътрудничим тясно с тези държави и изтъкваме отново неотклонната си подкрепа и ангажираност с техния суверенитет и териториална цялост. Тъй като Украйна, Грузия и Република Молдова са близки партньори на ЕС, ще бъдат засилени специфичните диалози и сътрудничеството с тях, по-специално в области като борбата с хибридните заплахи, дезинформацията и киберсигурността. Оценяваме техния принос към нашите мисии и операции по линия на ОПСО. Ще подкрепяме нашите източни партньори и в изграждането на устойчивост посредством различни инструменти, между които мерки за помощ.

В **южното съседство** глобалните и регионалните предизвикателства се увеличили и подчертаха взаимната ни зависимост и необходимостта от установяване на по-тесни партньорства в областта на сигурността и отбраната. Подчертаваме по-специално, че тероризмът, насилственият екстремизъм, радикализацията, кибернетичните и хибридните заплахи, както и организираната престъпност и нарастващите предизвикателства по отношение на незаконната миграция, са основни заплахи, които засягат двата бряга на Средиземно море и често са взаимосвързани. Във връзка с това ще предложим всеобхватни пакети в областта на сигурността на онези партньори от южното съседство, които са готови да задълбочат сътрудничеството по редица въпроси, включително оперативното сътрудничество. Подчертаваме също така необходимостта от увеличаване на инвестициите на ЕС в мира и стабилността в Близкия изток и Персийския залив.

Повишаването на сигурността на нашите **африкански партньори** остава един от ключовите приоритети за нас. Ще ангажираме пълния набор от инструменти на ЕС в областта на сигурността и отбраната, по-специално военни и граждански мисии и операции, програми за изграждане на мира и за стабилизиране, мерки за помощ и финансова подкрепа. Това придобива още по-голяма важност, тъй като сме свидетели на нарастващо присъствие на нашите стратегически конкуренти – от Сахела до Африканския рог. Ще се стремим към установяване на диалог и сътрудничество в областта на сигурността и отбраната с африканските партньори по тези въпроси. Ще обвържем по-добре военната помощ със структурните реформи, включително управлението на човешките ресурси, както и с изграждането на граждански капацитет и реформата в сектора на сигурността. Ще помогнем на нашите партньори да укрепят устойчивостта си на конвенционални и на хибридни заплахи, дезинформация и кибератаки, както и на изменението на климата. Ще се стремим да привлечем разполагащи с капацитет партньори от Африка за участие в нашите мисии и операции по линия на ОПСО, както и да увеличим подкрепата си за техните усилия за борба с нестабилността и тероризма.

Чрез стратегията на ЕС за Индийско-Тихоокеанския регион ще се стремим да насърчаваме отворена и основана на правила регионална архитектура за сигурност, включително сигурни морски линии за комуникация, изграждане на капацитет и засилено военноморско присъствие в **Индийско-Тихоокеанския регион**. Вече провеждаме конструктивни консултации в областта на сигурността и отбраната и сътрудничество в областта на сигурността със страни от Индийско-Тихоокеанския регион като Япония, Република Корея, Индия, Индонезия, Пакистан и Виетнам. Решени сме да работим с партньори съмишленици чрез оперативно сътрудничество на място, особено когато тези усилия подкрепят регионални структури и инициативи в сферата на мира и сигурността. ЕС проведе поредица от **съвместни военноморски учения и престой в пристанища**, последните от които с Япония, Република Корея, Джибути и Индия. Подобни учения с реални действия ще се превърнат в стандартна практика и ще ни помогнат да гарантираме сигурността и отвореността на Индийско-Тихоокеанския регион. Ще продължим да водим диалог и консултации с Китай, когато това е в наш интерес, особено по въпроси като спазването на международното морско право, мирното уреждане на спорове и основания на правила международен ред и правата на човека.

Трябва да задълбочим партньорството си с **Латинска Америка** въз основа на диалога по специфични въпроси в областта на сигурността и отбраната с Колумбия и Чили. Отчитайки приноса на партньорите от Латинска Америка за мисиите и операциите по линия на ОПСО, смятаме, че заедно можем да направим повече, за да им помогнем да се борят с хибридните заплахи, кибератаките и организираната престъпност, както и да започнем диалог и действия в областта на климата, сигурността и морската сигурност. Освен това целта ни е да продължим да насърчаваме участието на латиноамериканските страни в усилията ни в областта на сигурността и отбраната на ЕС.

Ще се търси **по-индивидуализиран и по-интегриран подход към изграждането на капацитета** на партньорите. Това може да включва, особено в случаи на управление на кризи, обучение, консултиране, наставничество и оборудване на въоръжените сили и силите за сигурност на партньорите. Въпреки че Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество продължава да бъде основният финансов инструмент в подкрепа на сигурността и стабилността в чужбина и следва да се използва във възможно най-голяма степен, **Европейският механизъм за подкрепа на мира** ще увеличи усилията ни за подпомагане на изграждането на капацитет в областта на отбраната, допълвайки усилията ни за управление на кризи по линия на ОПСО. Необходимо е още да обвържем по-добре военната помощ с изграждането на граждански капацитет, реформата в сектора на сигурността, управлението, зачитането на върховенството на закона, международното право и правата на човека, демократичния контрол и капацитета за реагиране на хибридни заплахи, дезинформация и кибератаки. Координацията с програмите и инструментите на Комисията ще бъде от решаващо значение за успеха на нашите действия.

Приветстваме **приноса към нашите мисии и операции по линия на ОПСО** от страна на всички наши партньори и ги насърчаваме да отделят повече личен състав и способности за нашите мисии и операции като част от взаимните усилия за насърчване на международния мир и сигурност. За тази цел ще помогнем на нашите партньори да укрепят капацитета си за принос към мисиите и операциите по линия на ОПСО. През 2021 г. вече подобрихме условията за участие на трети държави в мисии и операции по линия на ОПСО, като осигурихме по-голяма степен на обмен на информация на всички етапи от планирането.

Цели

Стремим се да задълбочим сътрудничеството си с партньорите и да индивидуализираме допълнително нашите пакети за партньорство. Ще поддържаме и ще задълбочаваме нашите диалози в областта на сигурността и отбраната, съвместната ситуационна осведоменост и съвместните обучения и учения. Ще работим с партньорите с цел борба с хибридните заплахи, дезинформацията и кибератаките. Нашият подход ще бъде насочен и към нуждите на партньорите от изграждане на капацитет и подкрепа.

Многостранни

- От 2022 г. нататък въз основа на съвместните декларации ще укрепим, задълбочим и разширим стратегическото си партньорство, политическия диалог и сътрудничеството с **НАТО** във всички договорени области на взаимодействие, включително нови ключови работни направления като устойчивостта, нововъзникващите революционни технологии, климата и отбраната и космическото пространство.
- От 2022 г. ще изпълняваме новия съвместен набор от приоритети за **сътрудничеството между ЕС и ООН (2022–2024 г.)** и по-специално ще направим съвместно с ООН „сканиране на хоризонта“, стратегическо прогнозиране и съвместен, съобразен с равенството между половете анализ на конфликтите и допълнително ще засилим нашата политическа и оперативна координация и сътрудничество, както и нашия обмен на информация, включително чрез предоставянето на сателитни изображения чрез Сателитния център на ЕС.
- През 2022 г. ще проведем в Брюксел първия двугодишен **форум за партньорства в областта на сигурността и отбраната**, на който по покана на върховния представител ще се съберат многостранни, регионални и двустранни партньори.

Регионални

- От 2022 г. ще задълбочим политическия диалог и ще засилим сътрудничеството с **ОССЕ, Африканския съюз и АСЕАН** в области като предотвратяването на конфликти, споделяната ситуационна осведоменост и устойчивостта. Освен това:

- ще се стремим да разработим съвместна специална пътна карта с **ОССЕ** относно предотвратяването на конфликти и управлението на кризи с конкретни регионални и тематични действия;
- ще подновим и засилим сътрудничеството си с Африканския съюз в съответствие със срещата на върха ЕС—АС през февруари 2022 г. По-специално, ще засилим подкрепата си за подходящо обучение, изграждане на капацитет и оборудване, укрепване и разрастване на автономни мироопазващи операции под африканско ръководство, включително чрез мисии и мерки на ЕС за подпомагане, както и изграждане на капацитет в областта на правоприлагането. Ще се стремим да провеждаме съвместни посещения на място с **Африканския съюз** и ще търсим по-тясна координация на равнище оперативно планиране и провеждане; ще засилим и тристранното сътрудничество между ЕС, АС и ООН.

Двустранни

- Ще се стремим към по-тясно и взаимноизгодно сътрудничество със **САЩ**. От 2022 г. нататък ще продължим със специален диалог в областта на сигурността и отбраната въз основа на изявлението от срещата на върха от юни 2021 г.
- Ще задълбочим сътрудничеството си с **Норвегия** и **Канада** въз основа на съществуващите диалози. Оставаме отворени да работим с **Обединеното кралство** в областта на сигурността и отбраната.
- Ще засилим диалозите по въпросите на сигурността и отбраната с нашите партньори от **Западните Балкани**, с нашите източни и южни съседи, с **Индийско-Тихоокеанския регион** и **Латинска Америка**. Освен това, по-специално:
  - ще засилим сътрудничеството си с **източните партньори** в областта на сигурността и отбраната с цел засилване на тяхната устойчивост, включително срещу хибридни атаки и киберзаплахи, и ще засилим подкрепата и изграждането на капацитет в областта на сигурността и отбраната;
  - ще подкрепяме усилията за укрепване на устойчивостта на нашите партньори в **Западните Балкани**;
  - ще предлагаме по-всеобхватни пакети за сигурност на партньорите от **южното съседство**;
  - ще се стремим към по-нататъшно приобщаване на **африканските партньори** към нашите усилия в областта на сигурността и отбраната на континента и ще подкрепяме инициативи, които са под африканско ръководство и допринасят за мира и сигурността в съответствие със срещата на върха ЕС–АС през 2022 г.;
  - до 2023 г. ще проведем морски учения с реални действия с партньори в **Индийско-Тихоокеанския регион** в допълнение към по-честия престой в пристанища и повече патрули на ЕС.
- В допълнение към усилията ни за управление на кризи ще използваме пълноценно Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество и други съответни програми на ЕС, както и ще разширим използването на Европейския механизъм за подкрепа на мира, за да засилим изграждането на капацитет, **да обучим и да оборудваме** нашите партньори в Африка, източните ни и южните ни съседи и Западните Балкани, както и да укрепим тяхната устойчивост срещу хибридни заплахи.
- За да засилим нашите международни дипломатически усилия в областта на сигурността и отбраната, ще разширим мрежата от **военни съветници и експерти в областта на борбата с тероризма** в делегациите на ЕС.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Днешният свят се променя бързо и драстично. В Европа избухна голяма война. Като Европейски съюз ние предприемаме незабавни и безпрецедентни действия. Ние защитаваме европейската и световната система за сигурност заедно с нашите партньори. Също така засилваме своето геополитическо положение.

В този стратегически компас подробно се описва как Европейският съюз и неговите държави членки ще **укрепят нашата сигурност и отбрана**. През следващото десетилетие ние ще направим качествен скок, за да се превърнем в по-настоятелен и решителен гарант на сигурността и да бъдем по-добре подготвени за справяне с настоящите и бъдещите заплахи и предизвикателства. Способността ни да разгръщаме, упражняваме и планираме заедно е от основно значение за нашата амбиция. Освен това трябва да устояваме по-добре на хибридните заплахи, на кибератаките и на рисковете, свързани с климата, на природните бедствия и на пандемии. Трябва да си осигурим достъп до стратегически области. Длъжни сме да инвестираме повече и по-добре. По-целенасочените и координирани инвестиции в иновативни отбранителни способности и механизми ще увеличат способността ни да действваме и ще намалят нежеланите стратегически зависимости. А засилените ни партньорства ще укрепят нашата сигурност. За постигането на тази цел трябва да осигурим полезни взаимодействия с работата в рамките на Съюза на сигурност, както и с други имащи отношение политики и инициативи на Комисията.

Действията, описани подробно в този стратегически компас, са амбициозни, но постижими с помощта на траен политически ангажимент. Този компас осигурява **стратегическата перспектива** и описва подробно инструментите и инициативите, необходими за гарантиране на по-бързи, решителни и твърди действия на ЕС. Въпреки значителния напредък през последните години ЕС, в колективен план, не разполага с достатъчно средства, за да противодейства на целия набор от заплахи и предизвикателства, пред които е изправен. В светлината на настоящите предизвикателства пред сигурността, ние трябва бързо да променим това положение и да намалим разминаването между нашите стремежи и действия.

Върховният представител, в консултации с Комисията и Европейската агенция по отбрана, ще представя годишен доклад за постигнатия напредък като основа за предоставяне от заседание на Европейския съвет на политически насоки за нашите усилия. Въз основа на преразгледания през 2025 г. анализ на заплахите и на постигането на предвидените ключови цели, върховният представител ще представи предложения за евентуално **преразглеждане на настоящия стратегически компас**. Заедно ще изпълним общите си цели в областта на сигурността и отбраната, за да изградим Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси, и допринася за международния мир и сигурност.